

VÉDŐ ÉS SEGÍTŐ SZENT JEINK

ÖSSZEÁLLÍTOTTA

MÁTRAI JÁNOS

PIARISTA

BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

A piarista rendfönök 1730/1941. számú engedélyével.

Nihil obstat. *Dr. M'chael Marczell*, censor dioecesanus. Nr. 9406/1941.
Imprimatur. Strigonii, die 22. Decembris 1941. *Dr. Joannes Drahos*,
vicarius generális.

Stephaneum nyomda Budapest. Felelős: ifj. Kohl Ferenc.

BEVEZETÉS.

Közel egy század óta mindenkorban és jobban ellanyhult az egyesületekben, társulatokban a védőszentek iránt előbb olyan hatékonyan megnyilvánult tisztelet. Amikor a tizenharmadik században iparosaink céhekké egyesültek, a társulási szellem az egyforma életviszonyok között élő polgárok egyesüléseit hozta létre, melyeknek tagjai közös vallási, gazdasági, politikai és szociális érdekeik támogatására égi pártfogók mellett a testvériesség eszméje alapján szövetkeztek. Hazánk nemzeti és vallási körmeneinek céhzászlóikkal felvonultak, s ezzel részint a hazához való ragaszkodásukat erősítették, részint vallás-erkölcsi érzésüket mélyítették. minden egyes céh saját védőszentjének napját ismerkedés és remek — bemutatás céljából is fényesen megünnepelte. Ez így tartott hosszú időn keresztül. A 19. század második felében, mikor az élet különféle elfoglaltságaiba bomlasztó elemek kerültek bele, melyek az «én» fogalmát a társulási fogalom fölé emelték, megromlott az egyesületi életnek ez a szép iranya, mely a megélhetést és a polgári kötelességek teljesítését az égiekbe való kapcsolódással tudta helyesen szabályozni. A közös érdekeknek ez a

felmorzsolódása természeteszerű lanyhulást idézett elő a hitélet terén is. Ma ismét úgy tűnik, mintha a magasság felé mutató életirány jelei volnának láthatók. Az agyonhajszolt emberiség feszült idegrendszerrel ugyan, de jámborabb lélekkel keresi ismét a Védők és Segítők oltalmát. Érezzük, hogy munkánkkal járó nehézségeinket könnyebben elviseljük, ha élő hittel, erős reménységgel bízunk az isteni mindenhatóság kegyelmi erejében. Ámde amint földi dölgaink elintézésénél sokszor emberi segítségre szorulunk, úgy kell égi támogatásunkat is azoktól a szentektől kérnünk, akik ügyeinket földi életükben megismerték. Ezek a szentek az égi pártfogók.

De megsokasodott bajainkban, szenvedéseinkben segítőkre is szorulunk, akik földi életükben az irgalmaság testi és lelki cselekedeteinek gyakorlássában önfeláldozóak, a szeretet gyakorlássában hősök, a szenvedések elviselésében felülmúlhatatlanok voltak. Ha e szentekből már itt a földön kegyelmi erő sugárzott felénk, akkor haláluk után az isteni Mester zsámolyánál csodás módon nyilatkozhatik meg szentségi erejük.

Ilyen melegebb lelkiség tereli az emberiség figyelmét a szentek élettörténete felé. Hálá Istennek, vannak könyveink, melyek rendszerezzen feltárják a szentek életét. Ezek azonban többnyire nem adnak közvetlenül feleletet arra, hogy a szellemi munkát végző hivatalnokok, magántisztviselők, kereskedők, iparosok, östermelők, napszámosok melyik szentet miért vá-

lasztották pártfogójuknak, ez vagy az a szent miért lett segítőnké az élet különböző állapotaiban. Az okokat a magyar hagiographikus irodalom csak ritkán tárja föl, itt-ott csak sejteti, sokszor egyáltalán mellőzi. Itt nyomul előterbe művecském jelentősége. Benne nem életrajzokat adok, hanem védő és segítő szentjeinknek az élet emberéhez való közvetlen viszonyát világítom meg. Aki védő és segítő szentjeink terjedelmes életrajzát óhajta ismerni, bőségesen megtalálja a következő újabb művekben:

Zalka—Zigovics—Debreceni: Szentek élete. I—III. részben.

Schütz Antal és piarista társai: Szentek élete. I—IV. 1932.

Vogl Máté: Szentek élete. I—IV. (ford. németből.) 1911.

Dedek-Crescens Lajos: Szentek Élete. I—II. 1907.

Rosty Kálmán S. J.: Magyar Szentek Legenda. 1905.

Révay József: Szentek Legendái. 1926.

Szunyogh X. Ferenc O. S. B.: Magyar Szentek—Szent Magyarok. 1938.

A szenteknek életünk foglalkozási ágaival és különböző állapotaival való összefüggését behatóbban tárgyalja:

Dr. Rudolf Pfleideter: Die Attribute der Heiligen. 1920.

Franz von Sales Doyé: Heilige und Selige. I—II. 1929.

P. Viktor Krug: Unsere Namenspatrone. 1929.

Főleg e két utóbbi munka igen hasznos forrás-munkául szolgált anyagom összegyűjtésénél.

Megemlítem, hogy könyvecskémben a védő és segítő szenteknek csak azokat a vonatkozásait tárgyalom, amelyekhez vagy a martirologium, vagy a történelem, vagy a jámbor legenda nyújt alapot. A magyar vonatkozásokat mindig szem előtt tartottam. Védő és segítő szentjeink szokásos ábrázolását — amennyire lehetséges volt — megismertettem, hogy képeikról is felismerhetők legyenek. A betürendes anyagbeosztással a keresett vonatkozások megtalálását kívántam megkönnyíteni. A rövidre szabott magyarázatokkal a védelemnek és a segítségnek okát törekedtem világosabbá tenni. Minthogy azonos vonatkozásokban vidékenkint hol egyik, hol másik védő vagy segítő szentnek tisztelete nyilvánul meg, minden címszónál igyekeztem névleg megemlíteni az összes védő vagy segítő szenteket.

Szerény könyvecskémét Aranyszájú Szent János szavaival bocsátom útjára: Boruljunk le a Szentek lábaihoz, hogy esedezzenek érettünk, de ne bízzunk mindenit az ő segítségükre, hanem tegyük meg mi is a magunkét: iparkodjunk minden jobbakká válni, mert így lesz hatható a; szentek közbenjárása a mi Urunk Jézus Krisztusnál.

Védő és segítő szentjeink.

Legföbb *Védőnk* és *Segítőnk* a *Boldogságos Szűz Mária*, az Úr Jézus Krisztusnak anyja, az összes szentek mennyei Királynéja, ifjúnak és öregnek, szegénynek és gazdagnak, egészségesnek és betegnek, elhagyattnak és árvának, szellemi és testi munkát végzőnek, erősnek és tehetsélen koldusnak mennyei Pártfogója, családok, testületek, egyesületek, társulatok és országok legföbb védője és hathatós mennyei segítője, Magyarország kegyes Patrónája. Hozzá minden gyermeki áhitattal és bízó lélekkel fordulhatunk, amint imádságunk is mondja: «Nem lehetett hallani, hogy valaki, aki hozzá folyamodott, magára hagyatott volna».

Adóhivatalok, adószedők védőszentje: szt. Máté apostol, evangélista († 60 körül). Mielőtt Krisztus Urunk tanítványa lett, vámos volt; a rómaiak részére vámot és *adót* szedett. Azért erszénnnyel is ábrázolják. Ünnepe szept. 21. *Védőszentjük* még: szt. Zacheus,

Angolkisasszonyok (apácák) védője: *Boldogságos Szűz*. Ünnepe december 8, Alapítójuk; Ward Mária 1600-ban. Magyarországban Mária

Terézia óta működnek. Leány-gyermekek nevelésével és tanításával foglalkoznak.

Anyaszentegyházunk védője: szt. Péter apostol († 67.), mert az isteni Mester mondotta: «Te Péter vagy és erre a kősziklára fogom építeni egyházamat és a pokol kapui sem vesznek erőt rajta (szt. Máté 16, 18—19.). Ünnepe jún. 29. Többnyire kulcsokkal ábrázolják. *Védői* még: az apostolok; továbbá: VII. szt. Gergely, szt. Sebestyén, szt. Mihály főangyal.

Anyák védőszentje és példaképe: szt. Mónika, özvegy († 387). Szent Ágoston anyja, aki kitartó áhítatgyakorlatai után megérte azt az örömöt, hogy fia példaadó és szent életet éljen. Képein özvegyek közt láthatjuk. Ünnepe máj. 4. *Védőszentjük* még: szt. Franciska.

Aranyművesek védőszentje: szt. Lukács apostol, evangélista, vértanú († 74). A hagyomány szerint megfestette a boldogságos Szűz Mária képét. Ezért a *képzőművészletek* és *kézművesek* pártfogója. Az aranyművesek védőszentjüknek választották. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjük* még: szt. Eligius, szt. Bernát, szt. Anasztaziusz.

Aranyozók védőszentje: szt. Lukács apostol, evangélista, vértanú († 74 körül). Képzőművészeti hajlamánál fogva a *díszítő munkában* (aranyozás, fényezés) is nagy névre tett szert. Képein festő-eszközök láthatók. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjük* még: szt. Lajos király, szt. Fazin, szt. Klára.

Aratók védőszentje: szt. Notbarga szűz († 1313). Tirolban egy jómódú gazdánál szolgált. A legenda szerint egyszer a gazda Notburgát és aratótársait az esti harangszó után is dolgoztatta és ezzel esti ájtatosságukat megzavarta, Notburga felemelte tiltakozó szavát: «A sarlóm ítélijen köztünk!» — mondotta a Szent, mire a felemelt sarló, mintha szegen lögött volna, a levegőben lebegett. Képein is így látható. Ünnepe szepember 14.

Asztalosok védőszentje: szt. József, az isteni Kisded nevelőatyja, aki ácsmester és asztalos volt, amint képein is látható. Ünnepe márc. 19. *Védőszentjük* még: szt. Joakim, szt. Koleta, Keresztelő szt. János, szt. Mátyás, szt. Tamás.

Asztmában szenvedők pártfogója: szt. Alderik (Elrik) († 1200). Pásztorból lett szentté. Mikor angyali figyelmeztetésre pásztorbotját a földbe szúrta, azonnal forrás fakadt s ennek vizével lázas betegeket és *asztmásokat* sok esetben eredményesen meggyógyított. Ünnepe febr. 6.

Autók, autóbuszok védőszentje: szt. Kristóf véríánu († 250). A Decius-féle keresztenyüldözés idején vétanúhalált szenvedett. A legenda szerint a kis Jézust kellett egy megáradt folyón átvinnie, ezért választották az összes szállítóművek (repülőgépek, léghajók, csónakok stb.) védőszentjévé. Ünnepe jan. 25. *Védőszentjük* még: szt. Zénó.

Ácsok védőszentje: szt. József, az isteni Kis-ded nevelőatyja, akinek mestersége ács volt. Ünnepe márc. 19. *Védőszentjük* még: szt. Kris-tóf, szt. Borbála, Keresztelő szt. János, szt. Tamás, szt. Farkas, szt. Mátyás apóst., szt. Koleta, szt. Regina.

Ágyúöntők védőszentje: szt. Borbála szűz és vértanú († 306). A legenda szerint pogány atyja e szép és eszes leányt, hogy keresztennyé ne legyen, egy váratoronyba záratta, melyet még *ostromgépekkel* sem lehetett megközelíteni. Ün-nepe dec. 4. Mór stílű magas váratoronnyal ábrázolják. *Védőszentjük* még: Keresztelő szt. János, szt. Eligius, szt. Dániel próféta.

Áldott állapotban levő nők védőszentje: szt. Lénára hitvalló († 560). Nemesi frank család sarja. Lelkipásztorkodás után kolostorba vonult. Imádságára csodák történtek. Az aquitániai her-ceg *állapotos feleségét* és beteg gyermekét Lé-nárd imádsága mentette meg a biztos haláltól. Ünnepe: nov. 6. *Védőszentjük* még: szt. Mar-git szűz és vértanú († 304). Antiochiában szüle-tt. Pogány atyja Dioklecián (300) idejében őt a keresztények ellenségeinek szolgáltatta ki, azok lefejezték. Végső perceiben a boldog *állapot-ban levő anyákért* esede-zett, hogy hithű, jámbor lelkű gyermekeknek adjanak életet. Képein egy *állapotos asszony* ágya mellett virraszt. Ünnepe júl. 30.

Állatorvosok védőszentje: szt. *Eligius* püspök, hitvalló († 659). Mindennemű kézműves mesterséghez értett. Állami pénzverőmester volt. Vallásos lelkülete azonban a papi pályára vonzotta. Noyoni püspök lett. Hatalmas vagyonát jótékony célra fordította. Élete végén mint miszszionárius egy frank városban *az állatjárványt* megszüntette. Ünnepe dec. hó 1. Képein törött lábú ló látható.

Állatok (állattulajdonosok) védőszentje: I. Szt. Szilveszter pápa († 335). A legenda azt mondja róla, hogy egy megölt bikát csodás módon életre keltett. Képein egy fekvő bika látható. Ünnepe dec. 31. Továbbá: szt. *Vendel* apát, hitvalló († 617). Irlandi királyi gyermek, aki a trón helyett a remete életet választotta. Legfőbb öröme az volt, hogy a vidék gazdáinak beteg állatait *gyógyítgatta*. Képein körülötte nyáj, lábainál pedig korona látható. Ünnepe okt. 20. Védőszentek még: szt. Antal, szt. Sebestyén.

Árvák védőszentje: *Emiliáni* szt. *Jeromos* hitvalló († 1537). Velencei nemes családból származott. Katona volt, fogásba került. A börtönből csodálatos módon kiszabadult és minden idejét az árvák és elhagyottak gyámolítására fordította. Vagyonából Velencében hatalmas árvaházát létesített és így az árvák atya lett. Képein megláncolva látható. Ünnepe júl. 20. Védőszentjeik még: szt. József, szt. Ivó, szt. Vince.

Árvíz ellen: *Nepomuki szt. János* vértanú († 1383) pártfogását kérik. IV. Vencel cseh király Prágában a Moldova folyóba dobatta, mert a királyné gyónását nem árulta el. Árvizes vidékeken, hidakon szobra gyakran látható. Képe a folyóba zuhanó papot mutatja. Hidászok, hídvámosok (révészek), vízi molnárok védőszentje. Ünnepe máj. 16. *Védőszentek* még: Svéd szt. Katalin, Keresztelő szt. János.

Bankok védőszentje: szt. Máté apostol, evangélista († 60). Életét a megvetett és gyűlölt vámszedéssel kezdte. Képein sokszor erszénnnyel is ábrázolják. Ünnepe szept. 21. *Védőszentjük* még: szt. Corona vértanú.

(*Barátság* védőszentje: szt. János apostol, evangélista († 100 körül). Jézus legkedvesebb tanítványa. Késő öregkorában, mikor prédikálni már nem tudott, csak azt hangoztatta híveinek: *Fiacskáim, szeressétek egymást!* Egész életében a barátságot és szeretetet hirdette. Sokszor az isteni Üdvözítő vállára hajtott fővel ábrázolják. Ünnepe dec. 27.

Baziliták (görög szertartású rend) védőszentje: Nagy szt. *Bazil* († Kr. u. 1361). Ünnepe jún. 14. A rendet újból alapította Koriatovics Tódor herceg, Podolia fejedelme. Hazánkba 1354 előtt jöttek be. Lelkipásztorkodással foglalkoznak.

Bábosok (mézeskalácsosok) védőszentje: szt. *Ambrus* püspök, egyházdoktor († 397). Képein méhkassal ábrázolják, mert gyermekkorában — a legenda szerint — alvás közben egy *méhraj* szállott arcára és *mézet* rakott ajkára. Ünnepe dec. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Bernát, szt. Bálint, szt. Mór, szt. Genovéva, szt. Miklós.

Bádogosok védőszentje: szt. *Eligius* püspök, hitvalló († 659). Fiatal korában kézműiparral foglalkozott. Amikor egy darabka érclemezt talált, azt azonnal alakítani, kovácsolni kezdte. így látható képein is. Jámborsága a papi pályára vonzotta s püspök lett. Ünnepe dec. 1.

Bányászok védőszentje: szt. *Borbála* szűz és vértanú († 306). A legenda szerint előkelő pogány atyja szép és eszes leányát féltette a kereszténységtől, ezért egy magas toronyba záratta. Borbála azonban e toronyból csodálatos módon kiszabadult. Mikor ezt atyja megtudta, leányára emelte kezét. Erre hirtelen megnyílt egy *kőszikla* és Borbálát elrejtette üldöző atyja elől. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Anna, szt. Klement, Páduai szt. Antal, szt. Dániel, szt. Paulin.

Bencésrend védőszentje: szt. *Benedek apát*, hitvalló († 543). Rendjét 529-ben alapította. A bencéseknek hazánkban való megtelepülése egybeesik a kereszténység felvételének idejével. Áldásos működésük indította meg hazánk művelődését. Ma tanítással és lelküpásztorkodással

foglalkoznak. A rend főapáti címerében a béke (pax) szót az áldásos szeretetet jelképező öt szív fogja körül. A rendalapító ünnepe márc. 21.

Betegágyasok védőszentje: szt. Lénárd hitvalló († 560). Nemesi frank család sarja. Lelkipásztor-kodás után kolostorba vonult. Imádságára csodák történtek. Az aquitániai herceg állapotos feleségét és beteg gyermekét megmentette a halál-tól. Ünnepe nov. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Dezső, szt. Margit, szt. Kinga.

Betegápolók védőszentje: Szienai szt. Katalin szűz, hitvalló († 1380). Sziena város gyapjúfestőjének ez az utolsó, 25. gyermeke szűztiszta életét az Úr Jézusnak szentelte és kegyelmi erővel megáldva, örömmel segélyezte a szegényeket, vigasztalta a rabokat és önfeláldozóan ápolta a legsúlyosabb betegeket, amiért a Megváltó — szerelete jeléül — 5 szent sebével jelölte meg. Festőink átszellemült arccal, mellre tett, stigmatizált kézzel és töviskoszorús fejjel ábrázolják. Ünnepe ápr. 30. *Védőszentjeik* még: Ist. szt. János, szt. Kamil, szt. Rókus, szt. Szirén.

Bélbetegségen szenvédők pártfogója: szent Fiakrius remete hitvalló († 670). A világtól félrevonulva kertészkedéssel foglalkozott és gyógynövényeket termelt. Gyógynövényeinek teájától sok bélbeteg meggyógyult. A «fiaker-por» is róla kapta nevét. Képein ásó és kapa is látható. Ünnepe aug. 30. *Védőszentjük* még: szt. Wolfgang (Farkas).

Bélpoklosok védőszentje: szt. *Lucián* mártír (†290). Franciaországban különös tiszteletben áll, mert megszüntette *ezt a betegséget*. Böjt időben még ma is — főképen Brouvaisban — kilencnapos hálaájtatosságot tartanak emlékezetére. Képein egy bélpoklos beteg mellett virraszt. Ünnepe jan. 8. *Védőszentek* még: szt. Egyed, szt. Lázár, szt. Julián Hospitator, szt. Fiáker, szt. Merenus, szt. Radegund.

Bénák védőszentje: szt. *Klotild* özv. hitvalló († 545). A franciaországi Toursban csodálatos módon forrást fakasztott, melynek vizében *több béra* visszanyerte testi épségét. Három szál liliommal ábrázolják; háttérben a gyógyító-forrás látható. Ünnepe jún. 3. *Védőszentjük* még: szt. Zita, szt. Quirin, szt. Szervác, szt. Bonitus, szt. Farkas, szt. István magy. kir.

Peresek védőszentje: *Nolai* szt. *Félix* hitvalló († 201) körül). A Decius-féle keresztenyüldözés idején cserepekkel borított börtönéből egy angyal kiszabadította. A legenda szerint egy *béresnek* ellopott két ökre szentünk pártfogásával megkerült. Képein cserepekkel borított börtönben látjuk. Ünnepe jan. 14. *Védőszentjük* még: szt. Onezim.

Bérkocsisok, fuvarosok védőszentje: szt. *Fiakrius* (fiáker) hitvalló (†670). E szentéletű skót királyfi a trón helyett francia földön a remeteiséget választotta. Sok csodát tett. Tisztelete igen

nagy. A *bérkocsisok* házának homlokzatán szobra állott; a *kocsisok* sapkájuk címerébe képet illesztették. Innen a «fiaker» elnevezés. Ünnepe aug. 30. *Védőszentjük* még: szt. Illés.

Bírák védőszentje: *Aranyszájú* szt. János egyházdoktor († 407). Előkelő szülők gyermeké. *Fényes tehetség*, nagy *tanultság* és hatalmas *ékeszsézlás* jellemzte. Képein konstantinápolyi érseki ornátusában a főpapi jelvényekkel és feje fölött aranyozott szárnyű, hófehér galambokkal ábrázolják. Ünnepe jan. 27. *Védőszentjük* még: szt. Ivó, Alexandr. szt. Katalin, szt. Miklós pp.

Bognárok védőszentje: szt. *József*, Jézus nevelőatyja; *ács* és *asztalos* volt. Ünnepe márc. 19. Képein gyaluasztallal látható. *Védőszentjeik* még: Alex. szt. Katalin, Keresztelő szt. János, szt. Anna és szt. Eligius.

Boldog kimülás elősegítője: szt. *József*, az isteni Kisded nevelőatyja. A szentatyák írása szerint Jézusnak és szent Anyjának karjai között költözött az örökkévalóságba. Ezért ősi szokás szt. József segítségéért esedezni *boldog kimülásért*. Ünnepe márc. 19.

Borbélyok védőszentje: szt. *Kozma* és *Dámján* vértanúk († 303). Ikertestvérek; jómódú és istenfélő szülőktől származtak. Kitűnő orvosok, akiket «ingyen kezelő» néven emlegettek. Rendíthetetlen hitükért vértanúhalált haltak. Erek-

lyéik a bécsi Szt. István dómban láthatók. Névünnepekön régen különféle arcbetegségek gyógyítására *szolgáló kenőcsöt* szenteltek. Képükön hosszú keleti öltözetben beteg mellett láthatók. Ünnepük szept. 27. *Védőszentjük* még: szt. Patrik, szt. Katalin (Alexand.).

Bortermelők, borkereskedők védőszentje: *Saragossai szt. Vince* vérstanú († 304). A Dioklecián-féle keresztyényüldözés nem tudta hitében megingatni. Először *szőlőművesek kapájával* ütlegették, aztán börtönbe vetették, végül tüzes rostélyra fektették. Képein rostély látható a kínzóeszközökkel. Ünnepe jan. 22. *Védőszentjeik* még: szt. Márton, szt. Orbán, szt. Miklós, Keresztelő szt. János, szt. Amand, szt. Lubin.

Bőrbajban szenvédők pártfogója: szt. *Merennusz* apát hitvalló († 617). Gaél város zárdájának udvarában egy kiszáradt kútból forrásvizet fakasztott és ezzel a *bőrbetegségen* szenvédőket több esetben csodálatosan meggyógyította. Ünnepe máj. 12. *Segítőszentjeik* még: szt. Antal, Limai szt. Róza, szt. Regina, Loyolai szt. Ignác, Boldog Gizella magyar királyné, szt. Ulrik.

Bőrcserzők védőszentje: szt. *Balázs* püspök, vérstanú († 316). Királyi családból származott. Életéhez sok csodás cselekedet fűződik. Mivel igen jámbor életet élt, a Licinius alatt történt keresztyényüldözéskor *bőrét* kínzatások között *vasgerebennel* tépték le. Ünnepe febr. 3. Képein

kínzatásának jelvényével, vasfésűvel ábrázolják. *Védőszentjeik* még: szt. Tibold, szt. Márton, szt. Mária Magdolna, szt. József, szt. Sebestyén, szt. Bertalan, Keresztelő szt. János, szt. Simon ap., Alexandriai szt. Katalin.

Bőrgyárosok, — *munkások*, — *díszművesek* védőszentje: *Keresztelő szt. János* vértanú († 30 körül). A Messiás eljövetelét hirdette; Jézust megkeresztelte; a pusztában prédikált. Öltözete teveszőrből volt; ágyéka körül *bőrövet*, lábán *sarut* viselt. Ismeretes képe Jézusnak a Jordán vizében való megkeresztelését ábrázolja. Ünnepe jún. 24.

Börtönőrök védőszentje: szt. *Lőrinc* vértanú († 258). Valérián császár alatt szörnyű kínzások után *börtönbe* vetették, de megjelent neki az Úr angyala és letörölte arcáról a véres verejtéket, sebeit pedig meggyógyította. Képein vasrostélyon fekve ábrázolják. Ünnepe aug. 10. *Védőszentjeik* még: szt. Ipoly, szt. Adorján, szt. Patrik, szt. Athanáz, Alex. szt. Katalin.

Búcsújárók védőszentjei: a *Napkeleti Bölcsek* (szt. Gáspár, szt. Menyhért, szt. Boldizsár). Képeik ismeretesek. Ajándékaikkal (arannyal, tömjénnel és mirhával) *zarándokoltak* a betlehemi Kisdedhez. Ünnepük jan. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, szt. Crescencia.

Buda védőszentje: *Xavéri szt. Ferenc* hitvalló († 1552). A budaiak az 1709-ben dühöngő pestisjárvány megszüntetéséért Xavéri szt. Ferencet választották védőszentjükké, akit az Egyház csodatevő hatalmáért már régóta nagy tiszteletben részesített. Közbenjárására a pestisjárvány megszűnt. Ünnepe febr. 3.

Bútorkereskedők védőszentje: *IX. v. szt. Lajos* francia király; hitvalló († 1270). A középkornak e nagy hőse királyi hatalmát népének boldogulására fordította. Palotáját fejedelmi állásának megfelelően *bútoroztatta be*, de a saját személyét illetőleg mindenben igénytelen volt. Királyi palástban, koronázott fővel ábrázolják, de a kezében tartott vánkoson töviskoszorú látható. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjük* még: Assziszi szt. Ferenc.

Bűnbánók, vezeklők védőszentje: *szt. Mária Magdolna* bűnbánó († 63). Bűnös nő volt, de bűnbánatot tartott s így a szentek dicső seregébe került. Képein kibontott hajjal a bűnbánat jelvényére, a koponyára tekint. Ünnepe júl. 22. *Védőszentjeik* még: szt. Afra, Kortonai szt. Margit.

Ciszterci-rend védőszentje: *Molesmei szt. Róbert apát* († 1108). Rendjét 1098-ban alapította. Első letelepedésük hazánkban 1142-re esik. A gimnáziumi ifjúság tanításával és nevelésével, valamint lelkipásztorkodással foglalkoznak.

Magyar címerük kereszt, melynek ágazataiban a «mors» szónak egyes betűi vannak; a középső mezőben az éberség jelképe: a daru, melynek csőrében olajág, felemelt lábának karmai között pedig kő látható. Ünnepük: ápr. 29.

Cipészek és csizmadiák védőszentjei: szt. *Crispin* és szt. *Crispinian* vértanuk a 111. sz. közepeén. Francia földön, a Diocletián-féle keresztenyüldözésnek lettek áldozatai, mert vallásos hitük szerint vasárnap megtagadták a cipész munkát. A soissons-i városparancsnok *börükből szíjat* hasítatott. Képeiken cipészszerszámok láthatók. Ünnepük okt. 25. *Védőszentjeik* még: Keresztelő szt. János, szt. Bertalan, szt. Simon, szt. Mór.

Credo Egyesület védőszentje: *Veronai szt Péter* († 1252). Alakult 1921-ben. Célja a katolikus férfiak tömörítése, hitük bátor megvallása és a hitélet erősítése. Jelvénye: pajzsfoglalatban fekete-fehér kereszt, felette nemzetiszínű mezőben *Credo* felirat. Ünnepe ápr. 29.

Cukrászok és csemegések védőszentje: szt. *Makkár remete* († 408 körül). Ifjú korában alexandriai cukrászlegény volt. Negyvenéves korában lett kereszteny, és remete szt. Antal példájára a lelki magányba vonult. Képein vadállatok között mint remete látható. Ünnepe jan. 2. *Védőszentjeik* még: szt. Mátyás, szt. Kozma s Dámján, szt. Lőrinc, IX. v. szt. Lajos király.

Család védőszentje: szt. József, aki az isteni Kisdedre és a Boldogságos Szűzre vigyázott. minden vallásos családnak és egyesületnek pártfogója. A *szentcsalád-képek* ismeretesek. Ünnepe márc. 19.

Csaplárosok védőszentje: IX. v. szt. Lajos királyi hitvalló († 1270). Szentföldi kereszteshadjáratútja alkalmával — a legenda szerint — a vendéglosnél elfogyasztott hűsítő italáért visszatérteig Yéigyürljét hagyta. Képein a kereszteshadjárat előtt látható a Megváltó kereszttével. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Pál (Tre Fontane), szt. Ábrahám.

Csatornatisztítók védőszentje: szt. Gyula pápa hitvalló († 252). Ez az eréyes és buzgó pápa főpásztori működésének javarészét arra fordította, hogy szent hitünket a Jézus istenségét tagadó arianizmustól *megtisztítsa*. Ezért választották a csatornatisztítók védőszentjüké. Tiarával és a háromszemélyű egy Istant jelképező három keresztes vállvetővel ábrázolják. Ünnepe ápr. 12.

Cselédek védőszentje: szt. Zita szűz († 1278). Jámbor életét egy gazdag olasz családnál *szolgálói minőségben* töltötte. Kútnál álló szolgáló képében ábrázolják. Ünnepe ápr. 20. *Védőszentjeik* még: szt. Blanka, szt. Notburga.

Csendőrok védőszentje: szt. Márton toursi püspök hitvalló († 397). Katona-családból szár-

mázott. Megkeresztelkedéséig szintén katona volt és mint örtiszt teljesített szolgálatot. Szürke lovon ülő víteznek ábrázolják, amint köpenyét koldussal megosztja. Ünnepe nov. 11.

Cserepezők védőszentje: szt. *Vince* vértanú († 384). Gazdag spanyol szülők gyermeke volt. Mint szerpapot, sem figyelmeztetéssel, sem fenyegetéssel nem tudta a Diocletián-féle keresztényüldözés hitében megingatni. Először a szőlőmívesek kapájával ütlegették, azután *téglá-* és *cserépdarabokkal* megrakott börtönbe vetették, végül tüzes rostélyra fektették, amint képein is látható. Ünnepe jan. 22. *Védőszentjeik* még: szt. Mária Magdolna, szt. Márton, szt. Rubin, szt. Miklós, szt. Amand, szt. Orbán, szt. István vértanú, Keresztelő szt. János, szt. Borbála.

Cserkészek védőszentje: szt. *György* vértanú († 303). Katona volt s ezért katonáknak és egyéb fegyveres karhatalomnak, valamint a legújabb kor leventéinek s a *cserkészeknek* is pártfogója. Sisakkal ábrázolják; lába a sárkány fején nyugszik, egyik kezében támadásra kardot, a másikban védelemre pajzsot tart. Ünnepe ápr. 24.

Csillagászok védőszentje: *Areopagitaszt. Dénes* püspök vértanú († 80). Fiatal porában Egyiptomban *csillagászzattal* foglalkozott. A Megváltó keresztrefeszítésekor mint 20 éves pogány ifjú az elsötétülés csodás jelenségére így kiáltott fel: Vagy a világ alkotója szenved, vagy a világ-

gépezet bomlik fel...» Szt. Pál prédkálására Athénben megtért s később Párizs csodásemlékű püspöke lett. Franciaországnak is védőszentje. Ünnepe okt. 9.

Csillárgyárosok védőszentje: *Keresztelő szt. János* (†30): Az Úrjézust, a világ Világosságát, a Jordán vizében megkeresztelte. Ünnepe jún. 24.

Csipkeverők, csipkekereskedők védőszentje: *szt. Anna* († I. sz.). A Boldogságos Szűz anyja; életét szorgos házimunkában töltötte (*kötés, varrás, horgolás*), ezért a gazdaasszonyok, varrónők, *csipkeverők* védőszentjükként tisztelik. Képein kis asztalkára helyezett varróeszközök láthatók. Ünnepe júl. 26. *Védőszentjeik* még: szt. Klára, szt. Veronika, Alex. szt. Katalin, szt. Lucia.

Csónakázók védőszentje: *szt. Kristóf* vértanú (†250). A Decius-féle kereszteny üldözés idején vértanúhalált halt. A legenda szerint a kis Jézust kellett egy megáradt *folyón* átvinnie, amint képein is látható. Ünnepe jún. 25. *Védőjük* még: Gábor főangyal.

Csonttörésben szenvedők pártfogója:... *Regis szt. Ferenc* hitvalló († 1640). E jámbor jezsuita a szikláról lecsúszott, lábat törte és csak társáriak segítségével tudott bejutni abba a községbbe, hol a hívőket gyóntatnia kellett. Midőn órák múlva a gyóntatószékből távozott, lábtörésének már nyoma sem volt. Képein a gyóntatószékben lát-

ható. Ünnepe jún. 16. *Segítőszentjeik* még: Kosztka szt. Szaniszló, Keresztelő szt. János, szt. Amália.

Csúzos betegségen szenvedők pártfogója: szt. *Szulpic* püspök, hitvalló († 644). Mint katonapap II. Lothar frank királyt csodálatos módon gyógyította ki *csúzos* betegségéből. Ünnepe január 17. *Segítőszentjük* még: szt. Dominikus.

Dadogók védőszentje: szt. *Zita szűz* († 1278). Szolgáló volt. Imádságára néhány *beszéd-hibás* is visszanyerte beszélőképességét. Kút mellett állva korsóval ábrázolják. Ünnepe ápr. 20. *Segítőszentjük* még: szt. Mammolinus.

Dajkák védőszentje: szt. *Margit szűz*, vértanú († 304). Pogány atyja Antiochiában kereszteny hite miatt kiszolgáltatta hóhérainak. A martyrologium azt jegyezte fel róla, hogy sokszor *jó-lelkű dajkája* rejtette el üldözöi elől. Képein a kezében tartó kereszttel győzi le a sárkányt. Ünnepe július 20. *Védőszentjeik* még: szt. Anna, szt. Fuska, szt. Pantaleon, szt. Kozma és Dám-ján, szt. Raymond.

Díjnokok védőszentjei az *Evangélisták*, akik az Úr Jézus tanításait *leírták*.

Diplomaták védőszentje: szt. *Eligius* püspök, hitvalló († 659). A jámbor hagyomány kiválóan magasztalja azt a *diplomáciai ügyességet*, mellyel a pogány frízeket meghódította és a kereszteny hitre téritte. Ünnepe dec. 1.

Díszítők védőszentje: szt. Lukács apostol, evangélista, vértanú († 74). Krisztus Urunk tanítványa nemcsak orvos volt, hanem képző-művész i hajlamánál fogva a *díszítő munkában* (aranyozás, fényezés, díszítés) is nagy névre tett szert. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjük* még: szt. Lajos király.

Domonkos-rend védőszentje: szt. Domonkos († 1221). Rendjét 1213-ban alapította. Hazánkban 1221 körül telepedtek le. Működésük: lelkipásztorkodás. Ünnepe aug. 4.

Domonkos apácák védőszentje: szt. Domonkos hitvalló († 1221). A rendet 1206-ban alapította. Hazánkban Árpádházi boldog Margit idejében telepedtek le. Leányok nevelésével és oktatásával foglalkoznak. Ünnepe aug. 4.

Drogüsták védőszentje: szt. Kozma és Dám-ján vértanuk († 303). Orvosok voltak Kilikiában. Gyógyszereikkel főképpen a gyomor- és fertőzö-betegeken segítettek. A Diocletian-féle keresztenyüldözéskor vértanúhalált szenvedtek. Képeiken orvosi műszerek láthatók. Ünnepe szept. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Lukács apost., szt. Jakab apostol, szt. Rafael.

Ecetgyárosok védőszentje: szt. Amand püspök, hitvalló († 679). Maastrichti püspök korában a gyógyszerészek könyve alapján megtanította híveit az *ecetgyártásra*. Képein templomot tart kezében; néha kígyó is látható lábainál. Ünnepe február 6. *Védőszentjük* még: szt. Vince.

Egyetemi hallgatók védőszentje: Nagy szt. Gergely pápa, egyházdoktor († 604). *Hatalmas tudásával* és *széleskörű ismeretével* újjá szervezte az istentiszteletet, megjavította az egyházi éneket. (Gregorián énekek.) Műveiből ma is olvastat az Egyház. Képein a kinyitott evangéliumos könyv látható, jobb vállán galamb ül. Ünnepe március 12. *Védőszentjeik* még: szt. Ambrus, Nagy szt. Leó, szt. Raymund.

Egyházi jogtudósok védőszentje: *Pennaforti szt. Rajmond* hitvalló († 1275). A barcelonai egyetemen a bölcsletek és a jog tanára volt. IX. Gergely pápa megbízásából átdolgozta a *joggyüjteményt* (Decretales). Képén folyón úszó csónakban ül, melynek vitorlája az ő köpenye. Ünnepe január 23. *Védőszentjük* még: szt. Ivó.

Egyházi kincsek védőszentje: szt. *Lőrinc* vér-tanú († 258). Keresztyényüldözéskor a pogány császár arra akarta kényszeríteni, hogy a *templomi kincseket* adja ki. Lőrinc azonban a fenyegetések ellenére e kincseket a szegények között szétosztotta. Tüzes rostélyon szenvedett vér-tanúhalált, amint képein is látható. Ünnepe aug. 10.

Egyházi műtárgyak,—kegytárgyak védőszentje: szt. *Rókus* hitvalló († 1327). Gazdag család sarja. *Műkincseit, kegytárgyait*, vagyonát a szegények között szétosztotta és idejét a fertőzőbétegek ápolására fordította. Élete végén a szegényház-

ban halt meg. Ünnepe aug. 16. *Védőszentjük* még: szt. Lőrinc vértanú († 258).

Egyházi művészet védőszentje: *Biscopi* szt. *Benedek* apát († 690). A templomi ájtatosság növeléséért és az isteni tisztelet fényének emeléséért az *egyházi művészetet* pártfogolta. Képein díszes apáti ornátusban látható. Ünnepe jan. 12.

Egyházi zene védőszentje: szt. *Cecília* szűz, vértanú († 180—230 körül). A legenda szerint Rafael főangyal figyelte, amikor az orgonán *saját szerzeményű darabjait* játszotta és énekelt hozzá. Festményein is ez látható. Ünnepe nov. 22. *Védőszentjeik* még: Nagy szt. Leó, Nagy szt. Gergely.

Elektromos művek, elektromos munkások védőszentje: szt. *Erazmus* püspök, vértanú († 303). Antiochiában hithirdető pap, később püspök. A Diokletián-féle keresztényüldözéskor bátor hitvallásáért mártírhalált szenvedett. Zivataros időben a hajók magas vasrúdjának csúcsán látható *elektromos eredetű fényjelenséget* róla nevezik szt. Elmo (Erasmus) tüzének. Képein püspöki ornátusban ábrázolják, mellette tégelyben felolvasztott kátrány és orsóra tekert hajókötél látható. Ünnepe jún. 3.

Elhánytak pártfogója: szt. *Mihály* főangyal, akit az Egyház ősidők óta a *másvilág őrállójának*, a paradicsom fejének nevez. Képe: sisakos, pajzsos angyal, lovón, ezzel a felírással: *Quis ut Deus?* Ünnepe szept. 29.

Elmebetegek védőszentje: szt. Lénárd apát, hitvalló († 560). Délfrancia családból származott. Szerzetes pap volt, az *elmebetegeket szeretettel gondozta*. Festményein szétszakított lánc mellett, apáti bottal ábrázolják. Ünnepe nov. 6. Védők még: szt. Egyed, szt. Farkas, szt. Berta.

Elveszett tárgyak megtalálásában segít: *Páduai szt. Antal* hitvalló († 231). Pádua védőszentjét XIII. Leó pápa a «világ szentjének» nevezte, mert a szenvédő emberiség hozzá folyamodik segítségért. Ábrázolásain jobb karján a kis Jézust tartja, aki megjelent neki. Ünnepe jún. 13. Segítő még: Kis szt. Teréz.

Epileptikusok védőszentje: szt. Bibiana szűz és vértanú († 260). Julianus apostata ideiében *epilepsiások* és őrültek közé zárták, akiket nyájas szavával megnyert és megnyugtatott. Képein zöldelő faággal látható. Ünnepe dec. 3. Védőszentjeik még: szt. Rémig, szt. Egyed, szt. Bálint, szt. Vitus, szt. Kristóf, szt. Antal apát.

Erdészek védőszentje: szt. Hubert püspök, hitvalló (†727). Egykor feljegyzés szerint az erdőben egy szarvas állt vele szemben, melynek agancsai között fényes kereszt volt látható. Mikor ezt a pogány Pipin gróf meglátta, kereszteny hitre tért. Püspöki ornátusban vagy vadászruhában ábrázolják; a háttérben Pipin gróf csodálkozó alakja látható. Ünnepe nov. 3. Védőszentjük még: szt. József.

Erdők és *erdei munkások* védőszentje: szt. *Eligius* püspök († 721—725 körül). Mielőtt zárdába vonult, mint remete az *erdőben* élt, ahol a szegény *munkásokat* gyámolította. Képein jobbjában a püspöki pásztorbot, baljában két kala pács látható. Ünnepe dec. 1.

Erzsébet apácák védőszentje: *Magyar szt Erzsébet* († 1231). Hazánkban 1240-ben telepedtek le. Női betegek ápolásával foglalkoznak. Ünnepe nov. 19.

Elesett nők védőszentje: szt. *Afra* vértanú († 205). Késői legenda szerint ifjú korában pogány, *elesett nő* volt, de szt. Nárcisz püspök megterítette s ettől kezdve jámbor életet élt. A Diokletián-féle keresztyényüldözés áldozata lett. Képein fiatal éveire való utalással fenyőtobozt tart kezében. Ünnepe aug. 5. *Védőszentjeik* még: Kornai szt. Margit, szt. Magdolna.

Esőért könyörgők pártfogója: szt. *Medárd* püspök, hitvalló († 560). A legenda szerint egy pajkos táncos csoport nem hallgatott Medárd üdvös intéssére, miért is a szt. püspök imádságára 40 napos eső verte szét a táncosokat. Ezért mondja a falusi nép: Ha Medárd napkor esik, 40 napos eső következik. Képén püspöki ornátusban a kezében levő könyvből esőért imádkozik. Ünnepe jún. 8. *Segítőszentek* még: szt. Skolasztika, szt. Victoria, szt. Miklós, szt. Béla, szt. Domonkos, szt. Bennó.

Esztergályosok védőszentje: szt. Bernát O. S. B. apát, hitvalló († 1114). Remeteségebe vonult, ahol *esztergályos mesterséggel* foglalkozott. Képein a farkas egy eltévedt juhot hoz vissza. Ünnepe ápr. 14. *Védőszentjeik* még: szt. Mihály főangyal, szt. Péter, szt. Anna, szt. Hubert, Damjáni szt. Péter, szt. Erazmus, szt. Ivó, szt. Gummár.

Evezősök védőszentje: szt. Kristóf vértanú († 250). A Decius-féle keresztyényüldözés idején vértanúhalált szenvedett. A legenda szerint a kis Jézust kellett egy *megáradt folyón* átvinnie, amint képein is látható. Ünnepe jún. 25. *Védőszentjük* még: szt. Zénó.

Égési sebekben szenvédők pártfogója: szt. Lőrinc vértanú († 258). Valérián császár idejében vértanúhalált halt, mert a templom pénzét nem akarta ellenségeinek kiszolgáltatni. *Vassrostélyon megsütötték*. Ez a jelenet látható képein is. Ünnepe aug. 10.

Éjjeli őrok védőszentje: *Alkantarai szt. Péter* hitvalló († 1562). A ferencesek fönöke volt; igénytelen életet élt. Életírója szerint *sohasem aludt többet másfél óránál*. Képein ferencesrendi öltözetben feszületet tart kezében. Ünnepe okt. 19.

Ékszerészek védőszentje: IX. v. szt. Lajos király († 1270). Mint Franciaország királynak, fejedelmi állásáért nagy *fényt* és *pompát* kellett kifejtenie. Fején Jézus töviskoronájával, mellette pedig a királyi jelvényekkel ábrázolják. Ünnepe aug. 25.

Énekesek, énekművészek védőszentje: szt. *Cecília* szűz, vértanú († 180—230 körül). A legenda szerint Rafael főangyal figyelte, amikor az orgonán játszott és saját szerzeményű darabjait énekelte, amint képein is látható. Ünnepe nov. 22. *Védőszentjeik* még: IX. szt. Leó, szt. Balázs, szt. Benedek, szt. Dávid, Nagy szt. Gergely, szt. Ambrus, Keresztelő szt. János, Bolognai szt. Katalin.

Építészek védőszentje: szt. *Tamás* apostol, vértanú († 67). Midőn Kelet-Indiában egy hatalmas gerendát talált a tengerparton, fel akarta használni *templomépítésre*, de Sagamus király csak úgy engedte át, ha egyedül viszi be a városba. Ezt Tamás könnyű szerrel tette meg. Ennek láttára a király egész udvarával megkeresztelkedett. Ünnepe dec. 21. *Védőszentjük* még: szt. Márk, Keresztelő szt. János, Nagy szt. Gergely, szt. Borbála, IX. Lajos király, szt. Ilona.

Fagykár és *köd* ellen: szt. *Orbán* pápa, vértanú († 223) pártfogását kérik. Minthogy ugyanis Orbán napja abba az időbe esik (V. 25.), amikor az utolsó fagyhullám fenyegeti a gazdákat, azért egyes vidéken szt. Orbához könyörögnek jó *időért*. Szőlőfürittel ábrázolják. Ünnepe máj. 25. *Védő* még: szt. Donát, szt. Szervác, szt. Pongrác, szt. Bonifác, szt. Gellért.

Fazekasok védőszentje: szt. *Bonitus* püspök († 710). A fazekasok készítményeit mindig nagy becsben tartotta. *Agyagmosdó-medencéje* ma is

látható Clermontban. Ünnepe jan. 15. *Védőszentjeik* még: szt. Péter és Pál apostolok, szt. Radegund, szt. Antal remete, szt. Flórián, Alexandriai szt. Katalin.

Favágók védőszentje: szt. József, az isteni Kisded nevelőatyja, ács volt. Képein ácsműhelyben foglalkozik. Ünnepe márc. 19. *Védőszentjeik* még: szt. Vince, szt. Genovéva, szt. Fiakrius.

Fáklyakészítők védőszentje: *Avellinói szt. András* hitvalló († 1608). Egy éjjeli hivatalos útja alkalmával zivatar lepte meg, de sem a kezében levő fáklyát nem oltotta el az eső, sem ruhája nem lett nedves. Szerzetesi ruhában ábrázolják, mellette egy angyal, kezében a brevárium. Ünnepe nov. 10.

Fegyvertárak védőszentje: szt. *Borbála* szűz és vértanú († 306). A legenda szerint pogány atyja a szép és eszes leányt, hogy kereszténnyé ne legyen, egy váratoronyba záratta, amely egyben *fegyvertárul* is szolgált, mint képein is látható. Innen az angyal csodálatos módon kiszabadítatta. Ezután megkeresztelkedett, atyja elfogatta és súlyos kínzások között kivégeztette. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: Keresztelő szt. János, szt. Eligius, Dániel próféta, szt. Vilmos remete.

Fejfájásban szenvedők védőszentje: *Szienai szt. Katalin* szűz († 1380). A legenda szerint egy

előkelő római nőt erős *fejfájásától* megszabadított. Képein kezében tartja a gyűrűt, mellyel az Úr Jézus eljegyezte. Ünnepe április 30. *Védőszentjeik* még: szt. István diakónus, Assziszi szt. Ferenc, szt. Dénes, Damjáni szt. Péter, szt. Athanáz, szt. Pongrác, szt Hugó, szt Bibiana.

Fertőző betegségben szenvédők védőszentje: szt. Rókus hitvalló († 1327). Gazdag olasz család gyermeke volt; vagyonát a szegények közt szétosztotta és életét a súlyos *fertőzőbeteg*k ápolására és gyógyítására fordította. Képein egy ifjú zarándokbotot tart kezében, mellette a szájában kenyéret tartó kutya, mely őt táplálta. Ünnepe aug. 16.

Festők (szoba), *mázolok* védőszentje: szt. Lukács apostol, evangélista vértanú († 74). Jómódú szülői nemcsak az orvostudományokra képesít tették, hanem a *festészetre* is. Két Madonna képünket — a hagyomány szerint — az apostol festette. (Censtochovában és Rómában a Santa Maria Maggiore templomban.) Ábrázolásain festőeszközök láthatók. Ünnepe okt. 18.

Festőművészek védőszentje: *Bolognai szt. Katalin* szűz († 1463). Előkelő család sarja. Klarissa apáca. Néhány *sajátkezű festményét* a bolognai klarissa zárda ma is kegyelettel őrzi. Képein kezében tartja a kisded Jézust, aki Szűz Máriával megjelent neki. Ünnepe május 3. *Védőszentjeik* még: Lukács evang., Ker. szt. János, Mihály arkangyal.

Féltékenységgel küzdők védőszentje: Portugáliai szt. Erzsébet királyné († 1336). Férje: Dénes király, kicsapongó ember volt és féltékenykedett nejére. Nem bízván magában, nem bízott másban sem. Szt. Erzsébet sírján számos csoda történt. Képein királyi koronával és rózsával látható. Ünnepe júl. 8.

Férjes nők védőszentje: szt. Klotild özvegy, († 545). A vallásos asszonyok példaképe. Férjét, a pogány I. Klodvig francia királyt, jámborságával megnyerte a keresztenységnek. Képein angyal kíséretében alamizsnát oszt; mellette a címer három szál liliommal. Ünnepe jún. 3. *Védőszentjük* még: szt. Anna.

Filozófusok védőszentje: Aquinói szt. Tamás hitvalló, egyházdoktor († 1274). A középkor fényes csillaga, a Domonkos-rend dicsősége. Tudományát XIII. Leó pápa 1279-ben *mranybölcseg»-nek* nevezte. A művészek íróasztalnál ülve, írás közben ábrázolják. Ünnepe márc. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Jusztin, szt. Ágoston, szt. Kelemen, szt. Ambrus, Alex szt. Katalin.

Fináncok védőszentje: szt. Máté apostol, evangelista († 70). Mielőtt az Üdvözítő tanítványa lett, vámos volt: a rómaiak részére adót és vámot szedett. Erszénnnyel is ábrázolják. Ünnepe szept. 21. *Védőszentjük* még: szt. Zacheus.

Fodrászok védőszentje: IX. vagy szt. Lajos király, hit valló († 1270). Elődjeivel ellentében

nem viselt szakállt, hanem csak *bajuszt*. Ünnepé aug. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Kozma és Dámján, szt. Patrik, szt. Mária Magdolna.

Foglyok (a börtönben) védőszentje: szt. Miklós püspök, hitvalló († 345). Egy ártatlanul bebörtönzött gyermeket csodálatos módon *kiszabadított*, és visszavitt anyjához. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Domonkos, szt. Lénárd, szt. Rókus, szt. Borbála.

Foglyok kiváltására alapított rend védőszentje: *Nolaskói* szt. Péter hitvalló († 1256). A foglyok sanyarú sorsán való töprengésére megjelent neki a Boldogságos Szűz és intésére megalapította a fentnevezett rendet. (Mercedáriusok rendje.) Képein a trinitariusok ruhájában látható, körülötte megszabadított rabszolgák. Ünnepe jan. 31.

Fogorvosok védőszentje: szt. *Apollónia* szűz, vértanú († 249). Alexandriában pogány elemek Apollóniát, ezt a tisztalelkű szüzet kényszeríteni akarták hitének elhagyására. Semmi módon sem tudták hitében megingatni, ezért *fogait* kiverték. Mikor a poroszlók körmei közül kiszabadult, egy határozott ugrással az égő máglyára szökött. Képén fogorvosi műszerek láthatók a pálmával, mellette égő farakás. Ünnepe febr. 9. *Védőszentjeik* még: szt. Lambert, szt. Rókus, szt. Erzsébet, szt. Kozma és Dámján.

Forrázott sebekben szenvédők pártfogója: szt. *Lőrinc* vértanú († 258). A mártírok dicső pálmá-

ját azzal szerezte meg, hogy Egyházunkhoz való hűségéért a pogány helytartó tüzes vasrostélyon sütötte. Képein is így látható. Ünnepe aug. 10. Segítőszentek még: Olajban főtt szt. János.

Földmívesek, földbirtokosok, gazdák védőszentje: szt. Vendel hitvalló, apát († 617). Irlandi királygyermek, aki nem a trónt, hanem a remeteéletet választotta. Legfőbb öröme volt, ha a vidék *gazdáinak nyáját* őrizhette, beteg állatait gyógyíthatta. Képein körülötte nyáj, lábánál pedig a királyi trón látható. Ünnepe okt. 20. *Védőszentjeik* még: szt. Lénárd († 560), szt. Antal († 356), szt. Izidor remete, szt. Fiakrius, szt. Joachim, Keresztelő szt. János, szt. Lucia, szt. Margit, szt. Márton, szt. Medárd, szt. Lőrinc.

Franciskánusok védőszentje: Assziszi szt. Ferenc hitvalló († 1226). Rendjét 1209—1212 között alapította. 1228. év óta vannak hazánkban. Hitsszónoklattal, gyóntatással és hitoktatással fogalkoznak. Címerükben megváltásunk jelvényének tövében keresztbé tett stigmatizált kezek láthatók. Ünnepe okt. 4.

Futárok (küldöncök) védőszentje: szt. Adorján vértanú († III. század). Galérius Maximus alatt kezét és lábat levágták. A legenda szerint halála után feleségének megjelent és hírt közölt vele. Képein üllővel ábrázolják, melyen levágott tagjai láthatók. Ünnepe március 4.

Fuvarosok védőszentje: szt. Kristóf vértanú († 250). A Decius-féle keresztyényüldözés idején vértanúhalált halt. A legenda szerint a kis Jézust kellett egy megáradt folyón átvinnie, amint képein is látható. Ezért választották az összes szállítóművek védőszentjévé. Ünnepe jún. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Zeno, szt. Rikárd.

Fülbajban szenvedők pártfogója: *Pirrotti* szt. *Pompilius* hitvalló († 1756). A spanyol Tamaris városban (1892-ben) egy gennyes fültőgyulladásos, gyógyíthatatlan beteg szt. Pompilius ereklyéinek érintésére visszanyerte egészségét. Ünnepe júl. 15. *Segítőszentjeik* még: szt. Benedek apát, szt. Polikárp, szt. Aurél, szt. Kornél.

Fürdők védőszentje: szt. *Kozma* és *Dámján* vértanúk (†303). Kilikiai jámbor orvosok; gyógy-növényekkel készített fürdőükben sok súlyos beteget csodásan meggyógyítottak. A keresztenyüldözéskor (Diokletián alatt) vértanúhalált haltak. Képein kígyóval körülcsavart bot látható orvosi műszerekkel. Ünnepük szept. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Lajos kir., szt. Magdolna.

Fűszeresek védőszentje: szt. *Mihály* főangyal. *Jelképe a mérleg*, mellyel a másvilágon jó és rossz cselekedeteinkért lelkünket *mérlegeli*. Isten igazának elszánt és diadalmas harcosa. A fűszerkereskedők égi patrónusokat tisztelik benne. Ünnepe szept. 29. *Védőszentjeik* még: szt. Kozma és Dámján, szt. Miklós, szt. Jakab.

Gabonakereskedők védőszentje: szt. Miklós püspök († 350 körül). Midőn Myra városát éhínség fenyegette, e város püspöke egy gazdag szicíliai gabonakereskedőnek álom képében megjelent és arra kérte, vigye *gabonáját* Myrába, ott drága pénzért értékesítheti. Képein három kenyeret tart kezében. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjük* még: szt. Sebestyén.

Gazdaasszonyok védőszentje: szt. Franciska özvegy, hitvalló († 1440). Rómában született. Előkelő szülei férjhez adták, de ekkor is önmegtagadó életet élt. Jelmondatához: «*A háztartás az asszonynak legszebb erénye*» — példásan ragaszkodott. Életének második felét özvegyiségen töltötte és az általa alapított zárdában fejezte be életét. Képein a szentségtartó előtt hódol, melynek sugarai szíve felé lövellnek, mellette angyal áll. Ünnepe márc. 9. *Védőszentjeik* még: szt. Anna, szt. Márta, szt. Szabina.

Gazdatisztek védőszentje: szt. Bonifác vértanú († 303). Egy gazdag római nőnek volt *sáfárja*. Úrnőjének szolgái annyira szerették, hogy a vértanú holttestét 500 aranyért megváltották, bebalzsamozták és Rómába vitték. Vértanúságának jelvényével, szurokkal telt üsttel ábrázolják. Ünnepe május 14. *Védőszentjük* még: szt. Lőrinc.

Gelencsérek (fazekasok) védőszentje: szt. Bonitus püspök, hitvalló († 710). Marseillei helytartói

állásából emelkedett a clermonti püspöki stallumba. Különös érzéke volt a *gelencserek díszes készítményei* iránt. Remek agyagmedencéjét ma is mutogatják Clermontban. Püspöki ornátusban ábrázolják; mögötte levő asztalkán díszes poharak láthatók. Ünnepe jún. 5.

Gipsz (stukkó) *munkások* védőszentje: szt. *Lajos* király hitvalló († 1270). Királyi palotáját gipszdíszítéssel látta el. Képe: Fején Krisztus Urunk töviskoronája, mellette koronázási jelvényei. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjük* még: szt. Bertalan.

Gombatenyésztők védőszentje: *Remete* szt. *Antal* hitvalló († 356). Vagyonos szülők gyermeké. Gazdagságát a szegények közt szétosztotta, aztán kolostorba vonult, majd remete életet kezdett. «Szt. Antal» hegyén, egy forrás mellett telepedett le s itt egy kis kertet létesített, benne zöldséget, *gombát* termesztett és abból élt. 105 éves korában halt meg. Képein egyiptomi T kereszt látható. Ünnepe jan. 17.

Gombkötők védőszentje: *Assziszi* szt. *Ferenc* hitvalló († 1226). A gazdag olasz posztókereskedő fia egy ideig szintén atya üzletében dolgozott, ahol *gombkötő* üzemük is volt, de az Úr hívó szavára a nép barátjainak, a ferencesek rendjének (franciskánusok) megalapítója lett. Képein stigmatizált sebhelyei láthatók. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: IX. v. szt. Lajos király, Nagy szt. Teréz, szt. Lukács apostol.

Gyámok védőszentje: *Aranyszájú szt. János* egyházdoktor († 407). Nagy tudásával, hatalmas ékesszólásával a szegények, özvegyek, árvák gyámolítását élete legszebb munkájának tartotta. Méhkassal ábrázolják. Ünnepe jan. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, szt. Ivó.

Gyermekek védőszentje: *Kalazanti szt. József* hitvalló († 1648). Spanyolországban hallja e mennyei szózatot: «József, menj Rómába, reád vár a szegény, az árvának te lesz gyámolítója». Római látomásában felismeri *hivatását*, hogy a gyermekek nevelésére, oktatására hívja az Isten. így nyitja meg a kegyes iskolát, amelynek vezetését rendjére: a Kegyes-tanítókra (piaristákra) bízza. Képein a gyermekek között látható, amint oktatja őket. Ünnepe aug. 27. *Védőszentjeik* még: Őrzőangyal, szt. Alajos, szt. Imre, Kosztka szt. Szaniszló, szt. Orsolya, szt. Brigitta, szt. Merici Angéla szűz, szt. Miklós.

Gyertyamártók (-öntök) védőszentje: szt. *Ambrus* egyházdoktor, püspök († 397). A hagyomány szerint gyermekkorában alvás közben méhraj telepedett arcára, s mézet rakott ajakára, amint képein is láthatók. A *gyertyamártók* a méhviaszért választották védőjüknek. Ünnepe dec. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Balázs, szt. Genovéva, szt. Bernát.

Gyógynövények termelőinek védőszentje: szt. *Fiakrius* remete († 670 körül). Meauxi kertjében

gyógynövények termelésével foglalkozott, s ezekkel gyógyítgatta súlyos betegeit. A jól ismert «*Fiaker-por*» gyógynövényeiből készül. Képein kertjében növényeit kapálja; háttérben kápolnája látható. Ünnepe aug. 30. *Védőszentjeik* még: szt. Kozma és Dámján, szt. Lukács.

Gyorsírók védőszentje: szt. Kasszián vértanú, püspök († 303). Midőn az izmolai ifjúságot a *gyorsírásra* tanította, Diokletián helytartója elfogatta és az ifjúságot arra kényszerítette, hogy mesterüket, aki írásközben a kereszteny hitet terjesztette, stílusukkal halálra szurkálják. Sírjánál, Imolában számos csoda történt. Püspöki ornátusban ábrázolják, baljában viasztáblát, jobbjában pedig stílust tart. Ünnepe aug. 13.

Gyógyszerészek, gyógyszertárak védőszentje: szt. Kozma és Dámján vértanúk († 303). Orvosok voltak Kilikiában. Maguk készítette gyógyszerikkal csodásan hatottak a betegekre. Mély, rendíthetetlen vallásosságukért a Diokletián-féle keresztenyüldözéskor vértanúhalált szenvedtek. Képeiken lombikkal és gyógyszert keverő téglelyel láthatók. Ünnepük szept. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Lukács, szt. Jakab, szt. Emil, szt. Timót, szt. Rókus, Istenes szt. János.

Gyomorbajosok, gyomorfekélyben szenvedők védőszentje: szt. Kozma és Dámján vértanúk († 303) E szentéletű orvosok hatásos gyógyítónövényeikkel enyhítették a gyomorfájdalmakat és sok

esetben a *gyomorfekélyt* is csodásan megszüntettek. Ünnepük szept. 27.

Gyónók védőszentje: szt. Péter apostol, vér-tanú († 67). Péter az Üdvözítőtől kérdezte: «Uram, hányszor vétkezhetik ellenem atyámfia, hogy megbocsássak neki? Talán hétszer?» Felelé neki Jézus: «Nem mondomb neked, hétszer, hanem hetvenhétszer». (Máté 18, 21—22.) Ün-nepe jún. 29. *Védőszentjeik* még: Nepomuki szt.. János, szt. Egyed.

Gyümölcsstermelők, *gyümölcskereskedők* védőszentje: szt. Kristóf vértanú († 250). A legenda szerint, mikor Kristóf az isteni Kisdedet a meg-áradt folyón átvitte, mennyei intésre botját a földbe szúrta, mire a bot kivirágzott és *gyümölcsöt* termett. Gyakran így is ábrázolják. Ünnepe jún. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Jakab apostol, szt. Lénárd, szt. Adelgund.

Hadsereg védőszentje: szt. Márton püspök, hitvalló († 397). Egy római pogány tribun fia. Sabaria Sicca (Szombathely?) helységben született. Tíz éves korában ismerte meg a kereszteny vallást. Már *katona* volt, mikor 23 éves korában megkeresztelkedett. *Katonáskodása* idején egy szegény koldussal *megosztotta köpenyegét*. Mély vallásossága a papi pályára vonzotta s hamar püspök lett. Életéhez számos csoda fűződik. Teste Toursban (Franciaországban) pihen. Képén fehér lovon ül, köpenyét kettévágja, hogy egyik

részét a koldusnak adja. Ünnepe nov. 11. *Védőszentjeik* még: szt. György, szt. Mór, Loyolai szt. Ignác, szt. László, szt. Kapisztrán János.

Hadszertárok védőszentje: szt. *Borbála szűz* és vértanú († 306). Jámbor legenda szerint e szép és okos szűznek pogány atyja útjába állt, hogy kereszténnyé legyen. Egy erős váratoronyba záratta, mely egyben *fegyvertárul* szolgált. Borbálát azonban az angyal e várból csodálatos módon kiszabadította, megkeresztelkedett, és ezért atyja súlyos kínzások között vetett véget szűtszta életének. Fején vértanú koszorúval, kezében a kehelyből kiemelkedő szent ostyával ábrázolják. Ünnepe dec. 4.

Hajadon leányok védőszentje: szt. *Ágnes szűz*, vértanú († 304). A IV. századbeli Róma pogány kormányzójának csábító unszolására is hősies védője maradt az örök szüzességnek. Képén két karjában az ártatlan bárányt tartja. Ünnepe jan. 21. *Védőszentjeik* még: szt. László magyar király, szt. Ambrus, szűz szt. Margit.

Hajógyárák, — *munkások* védőszentje: szt. *Márton hitvalló* († 397). Amikor zivataros időben hajójával sziklák között egy szigetre utazott, buzgó imádságára *hajója* szerencsésen partot ért. Fehér lovon ülő lovag alakjában ábrázolják. Ünnepe nov. 11. *Védőszentjeik* még: szt. Kristóf, szt. Noé, szt. Kelemen.

Hajósok védőszentje: szt. Kelemen pápa, vér-tanú († 101). A római hagyomány szerint Traján császár a kereszténység erős terjedése miatt Kelemen pápát elfogatta és egy kopár szigetre száműzte, de ő ott vizet fakasztott. Erre a pogány császár Kelemen pápának nyakára vasmacskát köttetett és a *tengerbe fojtatta*, de a hívők buzgó imájára a vörstanú pápa holttestét angyalok cso-dálatos módon a római San Clemente bazilikába hozták. Képein hajóhorgony látható. Ünnepe nov. 21. *Védőszentjeik* még: Nepomuki szt. János, szt. Lucia, szt. Kristóf, szt. Rafael., szt. András, szt. Erasmus, szt. Miklós, szt. Piacid, szt. Krisztina.

Halászok, halkereskedők védőszentje: szt. Péter apostol, evangélista vérstanú († 67). Péter, a *halászmester* a Genezáret taván történt csodálatos *halfogás* után kivonta hajóját a partra, el-hagyta mindenét, családját, foglalkozását és követte Jézust (Luk. V. 5.) Leggyakrabban kulccsal ábrázolják. Ünnepe jún. 29. *Védőszentjeik* még: szt. András apostol, szt. Miklós, szt. Amand, Nepomuki szt. János.

Haldoklók védőszentje: szt. Borbála szűz és mártír († 306). Midőn Kosztka Szaniszló (1568) a jezsuitarendbe való belépés előtt Bécsben súlyos betegen feküdt, áhitatos lélekkel végzett ima-áldozatai alkalmával szent Borbálához esedezett, aki a nagy beteghez hét *angyallal küldte el az élet Kenyerét*, s meggyógyult. Képein kezé-

ben tartja azt a kőtoronymintát, melybe atyja bezáratta. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Ábel, Ádám fia, kit az Egyház a haldoklók litániájában is említ, továbbá szent József, szt. Borbála, szt. István diakónus, Sziennai szt. Katalin, szt. Rókus, szt. Szervác.

Hallgatás (szótartás) védőszentje: *Nepomuki szt. János* vértanú († 1383). A buja életű IV. Vencel cseh király kételkedett nejének hűségében és Nepomuki Jánost kényszeríteni akarta a királyné gyónásának *elárulására*. E jámbor életű udvari pap azonban visszautasította e becstelen kívánság teljesítését, mire a király a Moldova vizébe dobatta. Úgy is ábrázolják, hogy a gyóntatószékben a királyné gyónását hallgatja. Ünnepe máj. 16. *Védőszentjei* még: Keresztelő szent János.

Hangszerkészítők védőszentje: szt. *Cecília* szűz, vértanú († 200 körül). A legenda szerint saját szerzeményű darabjait *orgonán lejátszotta*. Képein orgonával ábrázolják. Ünnepe nov. 22.

Harangozók, harangöntők védőszentje: *Remete szt. Antal apát* († 356). Pusztában töltött remeteisége alatt ájtatoskodásának kezdetén és végén mindenig egy fára függesztett *csengővel* adott jelet. Képein gyakran úgy látható, hogy barlangjában tédenállva imádkozik, háttérben nyitott imakönyv és harang. Ünnepe jan. 17. *Védőszentjeik* még: szt. Borbála, szt. Ágota, szt. Zsuzsanna.

Harisnyakötők, — szövők védőszentje: szt. Anna, a Boldogságos Szűz anyja. A háziasszonynak pártfogója. Egész életét szorgos házmunkában töltötte, azért választották a harisnyakötők, — szövők védőjüknek. Legtöbbször úgy ábrázolják, hogy asztalka mellett ül, melyen-varró-, kötő-, fonóeszközök láthatók. Ünnepe júl. 26. *Védőszentjeik* még: szt. Severus, szt. Balázs, szt. Lucia, szt. Clarissa, szt. Veronika.

»

Házasság védőszentje: Regis szt. Ferenc hitvalló († 1640). Szerény, ájtatos jezsuita; lelkes beszédeivel védte a tisztes házaséletet és kemény szavakkal ítélte el a vad házasságokat. Működését missziós útján áldás kísérte. Gyóntatószékben ülve ábrázolják. Ünnepe jún. 16. *Védőszentjei* még: szt. Miklós, szt. Orsolya, szt. Bálint, szt. Joachim.

Házelügyelők, házmesterek védőszentje: szt. Simon hitvalló († 1035). Szirakuzai előkelő szülők gyermeke. Bölcs nevelők mellett nagy tudásra tett szert. Szelíd és alázatos természete szerzetbe vitte. Élete vége felé, mint szigorú aszkéta a zárda kőtornyában *kulcsári teendőket* végzett. Képein remete magányában sátorá előtt ül, mellette a szarvastehén, mely tejével táplálta. Ünnepe jún 1 *Védőszentjeik* még: szt. Parthenius, szt. Szeráf., boldog Egyed.

Háziasszonyonok védőszentje: szt. Franciska özvegy, hitvalló († 1440). Rómában született.

Előkelő szülei e vallásos életű nőt férjhez adták, de ekkor is önmegttagadó életet élt. Jelmondatához: «*A háztartás gondja az asszonynak legszebb erénye*» — példásan ragaszkodott. Ábrázolásánál a gondos háziasszony látható, amint a háztartáshoz a mellette levő öszvéren fát visz haza s a koldust könyöradományban részesíti. Ünnepe márc. 9. *Védőszentjeik* még: szt Anna, szt. Márta, szt. Szabina.

(*Hegymászók* védőszentje: *Hegyi* szt. *Bernát* hitvalló († 1008). E jámbor életű kanonok az Alpeseket járó utasok védelmére a róla elnevezett hágón két menedékházat építetett. Több veszedelmes helyzetben levő *hegymászót* megmentett. Képein gyakran úgy látható, amint a hegyszakadék szélén kutyájával a hegymászót menti. Ünnepe jún. 16. *Védőszentjeik* még: szt. Petronella, szt. Kristóf.

Hentesek védőszentje: szt. *Miklós* püspök hitvalló († 345). A legenda szerint három *lemészárolt* gyermeknek újra visszaadta életét. Művészi alkotásokon «Három Gyermek a Puttonyban» jelkép a sózó dézsának szimbolizálására. Ünnepe december 6. *Védőszentjeik* még: szt. Mátyás ap., szt. Bertalan ap., szt. András ap., szt. Hubert, szt. Borbála, szt. Antal apát, szt. Flórián.

Hímzés mesterségének védőszentje: szt. *Klára* szűz († 1253). Ájtatos szülei az Úr felelmében

nevelték. Zárdai szűz lett. Legnagyobb öröme a jócselekedet végzése. Finomművű egyházi ruhákat *himzett* a templomok részére. Képein apáca-ruhában áhitatos lélekkel viszi az örökégöt az Oltáriszentség elé. Ünnepe aug. 12. *Védőszentje* még: szt. Lukács.

Hírlapírók védőszentje: *Szalézi* szt. Ferenc püspök, hitvalló († 1622). Sales ősi grófi várának ivadékát a vallásos szülők gondosan nevelték, hogy a világ életnek tekintélyes munkása legyen. Ferenc azonban hő vágyát teljesítette: pap lett, később püspök. Szerető szíve, világos esze vezette írói tollát. Képein íróasztalánál jobbjában toll, bal kezében főműve: a nyitott Filothea. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjeik* még: szt. Pál apóst., Aquin. szt. Tamás.

Hittanhallgatók védőszentje: *Aquinói* szt. Tamás hitvalló († 1274). A domonkosrendnek e nagy fiát és dicsőségét, aki hatalmas *teológiai tudásáért* nyerte el az egyházdoktori címet, XIII. Leó pápa 1879-ben a katolikus iskolák *égi védőjévé* tette. Képein fehér talárban okos szemével előre néz; jobbjában irón, baljában iratcsomó. Ünnepe márc. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Pál, szt. Ágoston.

Hitterjesztők védőszentje: *Xavéri* szt. Ferenc hitvalló († 1552). A spanyol főnemes ifjú hatalmas szellemi kinccsel vonult a megalapított Jezsuita-rendbe, hol nagy feladat várt reá:

Indiába ment missziós munkára; így lett a katalikus hitterjesztés indiai apostola. Képein jezsuita talárját mellén kibontja, szíve Isten szeretetétől lángol. Ünnepe dec. 3. *Védőszentjeik* még Klavér szt. Péter, a néger misszió apostola († 1654).

Hittudósok védőszentje: szt. Pál apostol, vér-tanú († 67). A «doctor gentium» méltán védője a hittudósoknak, mert életével és vérével, nyilt eszével és bölcseségével Aranyszájú szt. János szerint foglyul ejti az Anyaegyház tollforgatón. Ábrázolásain vértanúságának jele, a kard látható. Ünnepe jún. 30. *Védőszentjük* még: az Apostolok, szt. Ágoston, Aquinói szt. Tamás, Pennaforti szt. Rajmund.

Honvédségünk védőszentje: szt. László királyi hitvalló († 1095). E magyar dalia szent tudott lenni az országos gondok és ádáz háborúk köze-pette is. *Honvédő* királyi homlokára a magyar lovagkor jámbor legendái színes virágkoszorút fontak. Festményein koronás fővel vitézen ül fehér lován; háttérben háború dül. Ünnepe jún. 27. *Védőszentje* még: Kapisztranói szt. János hit valló († 1456).

Hordárok védőszentje: szt. Kristóf vér-tanú († 250). Ismeretes előttünk az a kedves kép, mikor a megáradt folyón a jámbor Kristóf átvisz egy gyermeket, aki nem más, mint az isteni Kisded, ünnepe jún. 25. *Védőszentjük* még: szt. Bonaventura.

Huszáraink védőszentje: szt. György vértanú († 309). A sárkányölő vitéz ezredesnek egész élete küzdelem volt a gonosz szellem ellen. Már szt. István király az ország védőjévé választotta. Képein vagy barna lován nyargal, vagy mennyei koronával bátran előre néz; jobblábával a sárkánon tapos; vállát pajzzsal védi. Ünnepe ápr. 23. Védőszentje még: szt. Márton.

Idegennyelvű levelezés és idegenforgalom védőszentje: Assziszi szt. Ferenc hitvalló († 1226). Kitűnően értett s levelezett franciául s ezért az *idegennyelvű levelezők* és az *idegenforgalommal foglalkozó* irodák patrónusuknak választották. Képein franciskánus ruhában átszellemülten az egekbe néz; kitárt tenyerein a stigmák láthatók. Ünnepe okt. 4.

Idegességen, idegbetegségen szenvédők védőszentje: szt. Bertalan apostol és mártír († I. sz.). Szelíd természetéért és nyugodt társalgásáért mindenki szerette. Arméniában a királynak *idegbeteg leányát* csodásan meggyógyította. Képein nyugodt tekintete mennyei boldogságot sugároz; egyik kezében kés, másikban imakönyv látható. Ünnepe aug. 24. Védőszentjük még: szt. Ubald.

Időjárás (rossz, fagyos idő) ellen: szt. Szervác 360), szt. Pongrác vt. († 304), szt. Bonifác vértanú (303) közbenjárását kérik. A népies meteorológia e három szentet «fagyos szentek» néven említi, mert május 11., 12. és 13. táján rendszerint erős éjtszakai lehűlések szoktak bekö-

vetkezni. Képeiken kiterjesztett szárnyú sas a napsugaras eget jelképezi. Ünnepeik: máj. 11., 12., 13. *Védőszentek* még: szt. Orbán, szt. Medárd, szt. Sirenum.

Ifjúság védőszentje: szt. *Imre* herceg († 1031). Királyi család sarja. Szüztiszta életével a *tiszta-lelkű fiatalok* védője. Képein fején a hercegi korona, jobbjában az ártatlanság lilioma; mellette a királyi jelvények. Ünnepe nov. 5. *Védőszentjei* még: szt. Alajos, szt. Szaniszló, szt. Tarzicius, Kanisius szt. Péter, Kai. szt. József, Berchsman szt. János.

Ifjúsági egyletek védőszentje: szt. *József*, az isteni Kisded nevelőatyja, aki az Egyházban a család és az *egyesületi élet* védője. Gyakori képe, melyen a haldokló szt. József mellett az Üdvöztítő áll, a Boldogságos Szűz pedig térdelve imádkozik. Ünnepe márc. 19.

Illatszer kereskedők védőszentje: *Mária Magdalna* bűnbánó († 63 körül). Jézus vacsorán volt Lázár házában, s midőn az asztalnál ülteket, Mária (Magdalna) vévén egy font drága, igazi nárduszkenetet, megkené Jézus lábait,... és megtelek a ház a *kenet illatával*. (Ján. XII. 1—3). Képein a kibontott hajú Magdalna bűnbánó tekintettel néz a koponyára; feje fölött megváltásunk jele látható. Ünnepe júl. 22. *Védőszentjeik* még: szt. Máté, szt. Lukács, szt. Márk, szt. Lajos király, szt. Miklós pp.

Imatestvérület védőszentje: *Nérei* szt. *Fülöp* hitvalló († 1595). XIII. Gergely pápa felszólítására alapította 1575-ben e testvérületet, melynek tagjai fogadalom nélkül mélyítik a hitéletet; a tudatlanokat tanítják és a szegényeket gyámolítják. Ünnepe máj. 26.

Imádságos lelkek védőszentje: *Nagy* szt. *Teréz* szül. († 1582). Spanyolország védőszentje; mindenjunk részére örök időkig irányítást ad az ájtatos imádság végzésére. Képein apácaruhában imádságos tekintettel néz előre, jobbjában írottoll, baljában könyv látható. Ünnepe okt. 15.

Irgalmas nénék (Szürke nénék) védőszentje alapítójuk: *Páli* szt. *Vince* († 1660). Hazánkban 1842-ben telepedtek le. Betegápolással és tanítással foglalkoznak. Ünnepe júl. 19.

Irgalmasok rendjének védőszentje alapítójuk: *Istenes* szt. *János* († 1550). Hazánkban 1650-ben telepedtek le. Működésük: betegek ápolása. A rend tagjai orvosok, gyógyszerészek és ápolók. Címerükben felső gránátalma van, tetején koszorús kereszt a csillaggal. Ünnepe márc. 8.

Intézeti növendékek védőszentje: *Kosztka* szt. *Szaniszló* hitv. († 1568). E jámbor és csodás emlékű jezsuita növendék életéhez számos csoda fűződik. Ünnepe nov. 13. Védőszentjük még Gonzaga szt. Alajos, szt. Imre.

Írnokok védőszentje: szt. Péter apostol és az evangélisták, akik az isteni Üdvözítő cselekedeteit, életét és tanításait leírták. Ünnepük jún. 29. *Védőszentjük* még: szt. Lucia.

Irodalmi viták védőszentje: szt. Péter apostol, vértanú († 67). Az Úr Jézus a tanítványokkal váltott párbeszédei után így szólt hozzájuk: «Ti is el akartok menni?» Erre Péter azt felelte: «Uram, kihez mennénk? Az örök élet igéi nálad vannak». (Ján. 6, 69). Kulcsokkal ábrázolják. Ünnepe jún. 29.

Írók védőszentje: Szalézi szt. Ferenc püspök, hitvalló († 1622). Sales ősi grófi várának ivadékát a vallásos szülők igen gondosan nevelték, hogy a világi életnek tekintélyes munkása legyen. Ferenc azonban csak a papi pályán találta meg boldogságát. Szerető szíve és világos esze vezette tekintélyes írói tollát. Művei közül Filotheája legismertebb. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjeik* még: szt. Pál, Aqu. szt. Tamás, szt. János evang.

Iskolatestvérek védőszentje: De la Salle szt. János († 1719). Rendjét 1682-ben alapította. 1894-ben telepedtek le hazánkban. Elemi iskolákban tanítással foglalkoznak. Ünnepe máj. 15.

Iskolák, iskolásgyermekek védőszentje: Alexandriai szt. Katalin szűz és vértanú († 305). Tudományáról, bölcsességéről, messze földön

híres volt. Képein a vértanúság koronájával látható. Jobbjával áldólag tekint az ég felé, baljában könyvet tart, mögötte összetört kerék látható. Ünnepe nov. 25. *Védőszentjeik* még: Nagy szt. Gergely, Aquinói szt. Tamás, szt. Miklós, szt. Mátyás apostol.

Isteni Megváltó Leányai védőszentje: *Liguori szt Alfonz* († 1787). A rendet Eppinger Erzsébet Alfonza alapította 1849-ben. Magyarországon 1863 óta működnek. Tanítással és betegápolással foglalkoznak. Ünnepük aug. 4., Szt. Alfonz napja.

Isteni Szeretet Leányai védőszentjük: szt. *Franciska özvegy* († 1440). Ezt az apáca-társulatot Lechner Franciska 1868-ban alapította. Magyarországban 1870-ben telepedett meg. Leányokat tanítanak; cselédeket helyeznek el. Ünnepük márc. 9.

Isteni Üdvözítő Nővérei (Salvator Nővérek), védőszentjük: az *Isteni Üdvözítő*. Alapító: Szentkeresztről nevezett Jordán Ferenc. Alapító anya: Báró Wüllenweber Mária Terézia. Alapítási év 1888. Magyarországon 1899-ben telepedtek le. Foglalkozásuk: Leányok tanítása, betegápolás, missziós tevékenység, házvezetés. Ünnepük dec. 25.

Járvány ellen: szt. Rókus hitvalló († 1327) pártfogását kérik. Gazdag olasz család gyermeké volt; minden vagyonát a szegények között

osztotta szét, aztán önfeláldozóan a járványos betegek ápolására szentelte életét. Képein is így látható. Ünnepe aug. 16. *Védőszentek* még: Xaveri szt. Ferenc, szt. Márta, szt. Bálint, szt. Genovéva, szt. Lajos király, szt. Mihály főangyal.

Jegyesek védőszentje: szt. Dorottya szűz és vértanú († 288). E szép és okos szüzet a pogány római prefektus erényességéért fejvesztésre ítélté. Midőn a véppad felé kísérték, egy fiatal ügyvéd gúnyosan azt kiáltotta feléje, hogy a paradicsomkertből küldjön neki almát és rózsát. Dorottya, amikor menyei Jegyesétől elnyerte szűzieségenek koronáját, egy ifjúval 3 almát és 3 szál rózsát küldetett gúnyolójának. Képein is ez látható. Ünnepe febr. 6. *Védőszentjeik* még: szt. András, szt. Miklós, szt. Ágnes, szt. Bálint, szt. Ambrus, Páduai szt. Antal.

Jegyzők védőszentje: szt. Lukács apostol, evangéliista († 70). Művelt orvos volt. Értelmesen és világosan jegyezte le a Mester tanítását. Festményein tudós fövel írja a szentírást. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjeik* még: szt. János, szt. Máté, szt. Márk, szt. Péter apostol, szt. Miklós, Alexandriai szt. Katalin.

Jezsuiták védőszentje: Loyolai szt. Ignác († 56). Rendjét 1534-ben alapította. Magyarországon 1561-ben telepedtek le. Az ifjúság oktatásával és pasztorációval foglalkoznak. Lelki-gyakorlatokat vezetnek. Irodalmi tevékenységet

fejtenek ki. Címerük: a sugárzó nap mezejében az Üdvözítő jelképe (IHS.) látható. Ünnepe júl. 31.

Jéggyárák és *jégárusok* védőszentje: szt. Mátyás apostol († 60 körül). A népmonda «Jégtörő Mátyásnak» nevezi. Képein vértanúságának jelvényeivel látható; vállán bárd; mellette lándzsa és kövek. Ünnepe febr. 24.

Jogászok védőszentje: szt. Ivó hitvalló († 1303) Bretagnei jámbor szülők gyermeke, aki az egyetemen feltűnt nagy *jogi készültségével*. Pappá szenteltetése után azonnal egyházi vizsgálóbíró lett. A szegények, özvegyek, árvák ügyeit védte. Sok csodás cselekedet fűződik nevéhez. Ábrázolásain íróasztala mellett védi a szegények ügyeit. Ünnepe máj. 19. *Védőszentjeik* még: Alexandriai szt. Katalin, szt. Rajmond.

Jó halált kérők védőszentje: Kosztka szt. Szaniszló († 1568). E kedves ifjú, kit jámbor életéért «kis angyalnak» neveztek, a jezsuita noviciátusban halt meg. Halála előtt szt. Borbála két angyal kíséretében elhozta hozzá a legméltságosabb Oltáriszentséget. Képein angyal hozza az Eucharisztiat. Ünnepe nov. 13. *Védőszentjük* még: szt. István diakónus, szt. József.

Juhászok védőszentje: Boldog János († 1460 körül). Juhászként élte le életét. Jámborságáért és tisztaságáért már kortársai is magasztalták

az egyszerű juhászt. Sírját ma is sokan felkeresik francia földön. Képein juhai között áhítatos lélekkel végzi imádságát. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: Pascal a «szent juhász», szt. Lucius.

Kalaposok védőszentje: szt. Kristóf vértanú († 350). A keresztények üldözése idején Decius pogány császár a hitéhez hű Kristófon úgy állt bosszút, hogy *fejére tüzes sisakot* tétetett, testét vaspadra vonatta, mely alatt tűz lobogott. Képein úgy látható, amint erős termetével egy kisdedet visz át a folyón. Ünnepe: július 25. *Védőszentjeik* még: szt. Balázs, szt. Borbála, szt. Jakab és Fülöp apóst.; szt. Márton, szt. Kelemen.

(*Kallázás* védőszentje: ///. szt. Jakab apostol (†64). Hitéért úgy szenvedett vértanúságot, hogy a templom párkányán először *kallázóbotjával fejbeverték*, aztán onnan letaszították. Képein nyugodt zarándok-arccal látható, kalapjában kagylót, kezében botot tart. Ünnepe május 1. *Védőszentjük* még: szt. Tibold.

Kapucinusok védőszentje: Assziszi szt. Ferenc († 1226). Hazánkban 1674-ben telepedtek le. Lelkipásztorkodással és hitoktatással foglalkoznak. Ünnepük: okt. 4.

Kapusok (portások) védőszentje: szt. Simon hit valló († 1035). Szirakuzai előkelő szülők gyermeke. Bölcs nevelők mellett nagy tudásra tett

szert. Szelíd és alázatos természete szerzetbe vitte. Élete vége felé — mint szigorú aszkéta — a zárdában *kulcsári teendőket* végzett. Képein erdei kunyhó előtt fóliánsait olvassa, mellette a szarvastehén pihen, mely tejével táplálta Ünnepe: jún. 1. *Védőszentjeik* még: szt. Parthenius, szt. Szeráf, boldog Egyed.

Karmeliták védőszentje: *Nagy szt. Teréz* († 1582). A rendet Berthold kalábriai kereszteslovag alapította. Hazánkban 1288-ban telepedtek le. Gyóntatással, hitszónoklattal és hitoktatással foglalkoznak. Ünnepük: okt. 15.

Karmelita Nővérek. Alapításuk ideje: 1891. *Védőjük Jézus isteni Szíve*. Hazánkban 1907-ben telepedtek le. Foglalkozásuk árva gyermekek nevelése és napközi otthonok fenntartása. Ünnepe: Jézus szentséges Szívénak ünnepe.

Kaszálók, sarlózók védőszentje: szt. *Notburga szűz* († 1313). Lásd Aratás.

Katolikus Írók védőszentje: *Szalézi szt. Ferenc* hitvalló (1567—1622). Szavojai vallásos szülők gyermeke. Sok ismeretet gyűjtött, míg pap, késsőbb püspök lett. *Filotheáján kívül Levelei* ismertesek, írása közben gyakran égi segítségért esedezett. Képein átszellemült arcával gondolatokba mélyed. Jobbjában toll, baljában Filothea című műve látható. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjeik* még: szt. Pál apostol, Aquinói szt. Tamás.

Katonák védőszentje: szt. *Sebestyén* vértanú († 296). A bátor *katona* mintaképe, akit a keresztény hit terjesztésekor sem a *nyilazás*, sem a bottal való ütlegelés nem rettentett meg. Oszlophoz kötött, nyilakkal átlött teste a képeken felismerhető. Ünnepe jan. 20. *Védők* még: szt. Márton püspök, szt. György, szt. Gordius százas-dos, Loyolai szt. Ignác, szt. Borbála, szt. Mihály főangyal.

Katasztermérnökök védőszentje: szt. *Tamás* apostol, vértanú († 67). Tamás apostol kelet-indiai útjában a tengerparton talált hatalmas gerendát fel akarta használni templomépítésre, de ezt Sagamus király csak úgy engedte át, ha *egyediül viszi a távolban levő városba*. Ezt Tamás apostol könnyüszerrel megtette. Képein gyakran mérőszöggel és lándzsával ábrázolják. Ünnepe dec. 21. *Védőszentjeik* még: szt. Márk, Ker. szt. János, Nagy szt. Gergely, szt. Borbála, szt. Lajos király, szt. Ilona.

Kádárok, pintérek védőszentje: szt. *Barnabás* apostol, vértanú († 63). «Derék férfi volt, telve Szentlélekkel és hittel.» (Ap. csel. 11, 24). Miszsiós útja alkalmával *kézimunkával (kádár) kereste kenyérét*. Képein zarándok képében, hosszú bottal és könyvvel látható. Ünnepe jún. 11. *Védőszentjeik* még: szt. Anna, szt. József, Keresztelő szt. János, szt. Mária Magdalna, szt. Patrik, szt. Lénárd, szt. Flórián, szt. Orbán, szt. István diakónus.

Kályhások védőszentje: szt. *Bonitus* püspök, hitvalló († 710). A fazekasoknak és kályhásoknak azért védőjük, mert készítményeiket mindig nagy becsben tartotta. *Agyagmosdómedencéje* ma is látható Clermontban. Képein is ábrázolják. Ünnepe jún. 5. *Védőszentjeik* még: Péter és Pál apostol, szt. Radegund, Remete szt. Antal.

Kárpitosok védőszentje: szt. *Lajos* királyi hitvalló († 1270). E szentéletű francia király templomokat, zárdákat építettet; a híres Sorbonne-egyetem megnyitása nevéhez fűződik. Királyi palotájának *kárpitosmunkái* híresek voltak. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Lukács, Assz. szt. Ferenc.

Kávésok, fagylaltkészítők védőszentje: IX. v. szt. *Lajos* királyi hitvalló († 1270). «Poissy Lajos, Jézus alázatos katonája» (mint magát nevezte) pénteken és böjtő napokon csak *tejet* és *hűsítő italokat* vett magához. Olyan képet is ismerjük, melyen a királyi trónra helyezett feszület előtt imádkozik. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Amand, szt. Vince, Ker. szt. János.

Kefekötők védőszentje: szt. *Borbála* szűz és vértanú († 306). A pogány Diozkár, Borbálának atya, ártatlan leányát kereszteny hitéért kiszolgáltatta ellenségeinek, akik sebekkel borított testét lószőringgel dörzsölték és vasfésűkkel szaggatták. Képein kehely látható a szentostyával, melyet kezében tart. Ünnepe dec. 4. *Védőszent-*

jeik még: szt. Sebestyén, szt. Márton, szt. Lajos király, szt. Lukács, szt. Rókus. Remete szt. Antal, Kereszt, szt. János.

Kegyes tanítórend (Piaristák) védőszentje: *Kalazanti* szt. József hit valló († 1648). Rendalapító. Társulatát 1621-ben XV. Gergely pápa «szabályozott papok» (clericis regulares) címmel renddé emelte. A rend működése: az ifjúság nevelése, oktatása, lelkipásztorkodás. Címere: Maria Mater Theou (Mária Isten Anyja) kezdő és végső betűi felett elhelyezett keresztes korona. Hazánkban a rend 1642 óta működik. Ünnepe aug. 27.

Kelmefestők védőszentje: szt. Simon apostol, vértanú († 70 körül). A szentiratok zelota (buzgó) néven említik. A hagyomány azt tartja, hogy az isteni Üdvözítő meghívása előtt *kelmefestő* volt. Képein mint zarándok mélyen elmerül az Üdvözítő tanainak olvasásában. Ünnepe okt. 28. *Védőszentjeik* még: szt. Menignus, szt. Mihály, szt. Mór, szt. Quirinus, szt. Kristóf.

Kereskedők védőszentje: *Alamizsnás* szt. János püspök, hitvalló († 620). Alexandriai szentéletű püspök; vagyonát a szegények között *szétosztotta*; egy tönkrement gazdag *kereskedőt* pénzzel és 20 ezer mérő gabonával ajándékozott meg. Képein is ez a jelenet látható. Ereklyéit a török császár Hunyadi Mátyásnak Budára küldötte, de 1530 óta a pozsonyi dómban őrzik. Ünnepe:

jan. 23. *Védőszentjeik* még: Assziszi szt. Ferenc, szt. Márk, szt. Dániel, szt. Joakim.

Kereskedelmi utazók védőszentje: *boldog Nagy Károly* hitvalló († 814). Német-római császár. Egész életében buzgó keresztény életet élt. Különösen nagy gondot fordított a *tiszteességes kereskedelemlébonyolítására* és a vásárok szabály-szerűségére. Képein császári köpenyben, koronával, karddal, birodalmi almával és az acheni dóm modelljével látható. Ünnepe jan. 28.

Keresztes Nővérek védőszentje: *Szent András Hubert* hitvalló († 1834). Alapította florentini Teodóz kapucinus atya 1844-ben. Magyarországban 1865-ben telepedtek le. Foglalkozásuk leánynevelés és szegényházakban betegapolás. Ünnepe szept. 14.

Kerékpárosok védőszentje: *szt. Kristóf* vér-tanú († 250). A legenda szerint a kis Jézust kellett egy megáradt folyón átvinnie, azért választották az összes szállító- és *forgalmi eszközök* védőszentjévé. Képein a kis Jézust a megáradt folyón vállán viszi át. Ünnepe jún. 25. *Védőszentjük* még: szt. Zénó.

Kertészek védőszentje: *szt. Dorottya* szűz, vér-tanú († 288). A Diokletián-féle keresztényüldözéskor hitéért vérét ontotta. A legenda szerint, mikor a vesztőhelyen jámbor lelke felszállt az égbe, üldözjének *rózsákkal telt kosarat* küldött. Képein is ez a jelenet látható. Ünnepe febr. 6.

Védőszentjeik még: szt. Genovéva, Ker. szt. János, szt. Miklós, szt. Anna, szt. Lőrinc, szt. Borbála, szt. Fiáker, szt. Ádám, szt. Ágnes, szt. Bertalan, szt. Gertrúd, szt. Mária Magdalna, Limai szt. Róza, szt. Rókus.

Kesztyűsök védőszentje: szt. *Bertalan* apostol, vértanú († 60). Amikor Örményország királyának öccsét megtérítette, a király annyira megharagudott Bertalanra, hogy *bőrét* elevenen lenyúzatta. Képein vértanúságának bizonyiságául fejét kezében tartja; mellette kés és könyv látható. Ünnepe aug. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Lénárd, szt. Mária Magdalna, szt. Jakab.

Kéményseprők védőszentje: szt. *Flórián* mártir († 304). Felső-Ausztriában született. Katona volt. A Dioklétián-féle keresztényüldözéskor hitéért vértanúhalált szenvedett. Gyermekkorában vizesvedrével egy *égő házat* megmentett. Képein is ez látható. Ünnepe máj. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, szt. Borbála, szt. Anna, szt. Lőrinc, szt. Antal apát. Keresztelő szt. János.

Képkereskedők védőszentje: *Assziszsi Ferenc* hitvalló († 1226). Megváltónk megmutatta neki sebhelyeit. E csodálatos látomás után szt. Ferenc *kezén, lábán és oldalán* szintén *feltűntek Krisztus Urunk szentséges sebhelyei*, melyeket egészen haláláig viselt. Képei is feltüntetik a stigmatizációt. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Lukács, szt. János evangéliista, szt. Raymund.

Képzőművészek védőszentje: szt. *Aquila* hitvalló († 70 körül). E szentéletű képzőművész itáliai házában szt. Pál apostol is megfordult. Kortársai «képzőművész» melléknévvel illették. Ünnepe júl. 8. *Védőszentjük* még: szt. Lukács.

Késesek, köszörűsök védőszentje: *Keresztelő szt. János* vértanú († 30 körül). Heródiás leánya, Szalóme annyira elbüvölte táncával Heródest, Galilea fejedelmét, hogy e táncos leány kívánságára Heródes késsel levágatta szt. János fejét. Képein Szalóme tálca tartja a levágott fejet. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Elek, szt. Katalin, szt. Pál apostol, szt. Dénes, szt. Eligius.

Kincstárok védőszentje: szt. *Lőrinc* vértanú († 258). Valérián pogány császár kínzatások között akarta kikényszeríteni szentünktől, hol vannak elrejtve az *egyházi kincsek*, de Lőrinc ezeket inkább a szegények között osztotta szét, mintsem ellenségeinek szolgáltassa ki. Tüzes rostélyon szenvedett vértanúhalált. Képein is így látható. Ünnepe aug. 10. *Védőszentjük* még: szt. Máté apostol.

Kocsigyárosok védőszentje: szt. *József* hitvalló. Az isteni Üdvözítő nevelőatyja; mestersége ács volt. *Kocsigyártók*, bognárok is védőjüket tisztelik benne. Ácsműhelyben gyaluasztal mellett ábrázolják. *Védőszentjük* még: szt. Mihály főangyal, szt. Eligius, szt. Lucia.

Kocsisok védőszentje: szt. *Fiacrius* remete († 670). Írországból francia földre ment, ahol remeteéletet élt. Életéhez igen sok csodás cselekedet fűződik. Tiszteletére a bérkocsisok házai-kat szobrával díszítették és képet kalapjukon viselték. Ünnepe aug. 30. Védőszentjük még: szt. Marcell.

Kofák védőszentje: szt. *Kristóf* vértanú († 250) A legenda szerint, mikor Kristóf az isteni Kisdedet a megáradt folyón átvitte, mennyei intésre botját a földbe szúrta, mire ez kivirágzott és gyümölcsöt hozott. Ünnepe jún. 25.

Koldusok védőszentje: szt. *Márton* toursi-püspök, hitvalló († 397). Katonáskodása idején, midőn égi jelenetre köpenyének felét egy koldusnak adta, egyúttal *élelmét is megosztotta* a *koldussal*. Gyakran képein is így látható. Ünnepe nov. 11. Védőszentjeik még: szt. Aegidius, szt. Benedek, szt. Elek, szt. Clarus, Thüringiai szt. Erzsébet, szt. Julianus Hospitator, Pirotti szt. Pompilius, a koldusok atya.

Korcsolyázók védőszentje: szt. *Kristóf* vértanú († 250). A legenda szerint a kis Jézust kellett egy megáradt folyón átvinnie. Azért minden szállító és forgalmi eszköz védőszentje. Úgy ábrázolják, amint az isteni Kisdedet vállán tartja. Ünnepe jún. 25. Védőszentjük még: Hegyi szt. Bernát, szt. Zénó.

Kórházak, klinikák védőszentje: *Istenes szt. János* hitvalló († 1550). Portugáliában született, de égi hivatását spanyol földön nyerte meg. Isteni látomásra Granadában az elhagyatott betegek gyógyítására megnyitotta kórházát. Alapított rendjének, az Irgalmas rendnek feladatává tette a *betegek gondozását* Képein súlyos beteget emel karjai közé. Ünnepe márc. 8. *Védőszentjeik* még: szt. Rókus, szienai szt. Katalin.

Kosárkötők védőszentje: *szt. Márk* apostol, evangéliista, vértanú († 67). Szent ereklyéit Alexandriából, hol püspök volt, 829-ben *kosárban* vitték Velencébe, hogy az «Adria királynőjét a nagy veszedelemtől megmentse. Írótollal és könyvvel ábrázolják; háttérben szárnyas oroszlán látható. Ünnepe ápr. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Péter és Pál, Keresztelő szt. János, szt. Tamás, szt. István vértanú, szt. Eligius, Remete szt. Pál.

Kovácsok védőszentje: *szt. Adorján* vértanú († 290 körül). Galérius Maximus idejében ezredes volt. Jámbor nejének buzgalmán épülve, szintén megkeresztelekedett. Ezt azonban a császár nem türte, s ezért a hóhérok kínzások között testét *vashorgokkal* megszaghatták és *izzó máglyán* megégették. Képein egy törötlábú lovát gyógyítat; háttérben a kovácsüllő látható. Ünnepe szept. 8. *Védőszentjeik* még: szt. Péter, szt. Borbála, szt. Eligius, szt. Mátyás apostol, szt. Bernát, Keresztelő szt. János, szt. Péter, szt. Vitus, szt. Dunktán.

Kőfaragók védőszentje: szt. *Borbála* szűz és vértanú († 306). Borbálát pogány atya harajában egy erős, *bástyával* körülvett várba záratta, hogy kereszténnyé ne lehessen. Egy angyal azonban csodás módon kiszabadította és megkeresztelkedett. Erre atya elfogadta és kivégeztette. Képein bástyatorony látható. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Tamás apostol, szt. István diakónus, szt. Kelemen, Keresztelő szt. János, szt. Dániel próféta.

Köhögésben, légcsőhurutban szenvedők pártfőgőja: szt. *Kventin* (Quintinus) vértanú († 303 körül). Ereklyéinél a *köhögésben* és *légcsőhurutban* szenvedők gyakran visszanyerték egészségeket. Vértanúságának jeléül megláncolt kézzel és lábbal ábrázolják. Ünnepe okt. 31. *Védőszentjeik* még: szt. Agatha, szt. Anasztáz, szt. Farkas, szt. Walburga.

Költők védőszentje: *Naziansi szt. Gergely* püspök, egyházdoktor († 390). Hittudós volt. Naziansi püspök korában 158 himnuszt és több teológiai művet írt. Képein íróasztalánál ír, feje fölött pedig galamb látható. Ünnepe máj. 9. *Védőszentjeik* még: szt. Cecília, IX. szt. Leó, szt. Balázs, szt. Benedek, szt. Dávid, Nagy szt. Gergely, szt. Proszper.

Kőművesek védőszentje: szt. *Márk* apostol, evangéliista, vértanú († 67). A velencei Márk-templom kupolájának építésekor (830) egy kő-

műves az állványról leesett, de szt. Márk pártfogásával halálos bajából kigyógyult. írótollal és könyvvel ábrázolják; háttérben a szárnyas oroszlán. Ünnepe ápr. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Péter és Pál apostolok, Keresztelő szt. János, szt. Tamás apostol, szt. István I. vértanú, szt. Eligius, szt. Patrik, Remete szt. Antal, szt. Borbála, szt. Simon apostol.

Könyvek és könyvtárak védőszentje: szt. Lőrinc vértanú († 258). Róma pogány helytartója tombolt dühében, mert Lőrinc diakónustól nem tudta megszerezni az Egyház kincseit. A kín-padon és a tüzes rostélyon átélt szenvédések között meglátta az Úr angyalát, aki a vértanúság pálmaját nyújtotta feléje. E nagy mártír könnyei tapadtak a pápai *könyvtár* mellett épült díszes templom köveihez. Ezért választotta az Egyház szt. Lőrincet a könyvek és könyvtárak védőszentjévé. Dalmatikában ábrázolják; jobbjában pálmaág; balja egy élére állított rostélyon nyugszik; háttérben a Vatikán könyvtára és temploma látható. Ünnepe aug. 10.

Könyvkötők védőszentje: szt. Bertalan apostol vértanú († 60). Jámbor hagyomány szerint az apostolt *elevenen megnyúzták* és aztán keresztre feszítették. A könyvkötők valószínűleg azért választották védőszentjüknek, mert eleinte csak bőrrel kötötték könyveiket. Képein fejét tenyerében tartja. Háttérben kés és könyv látható. *Védőszentjeik* még: szt. Lajos király (szabad

idejében könyvet kötött), szt. János evang., szt. Lukács evang.

Könyvnyomdászok védőszentje: *Aquinói szt. Tamás* hitvalló, egyházdoktor († 1274). E tudós domonkosrendi szerzetes olyan gyorsan dolgozott, hogy néha 3—4 írnoknak mondta tollba magvas gondolatait. Húsz év alatt *száznál több könyvet* írt. Tollal és irattekercsel ábrázolják. Ünnepe márc. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Ágoston, Alex. szt. Katalin, szt. János evang., Szalézi szt. Ferenc.

Köszvényben szenvedők pártfogója: *Nagy szt. Gergely* pápa egyházdoktor († 604). Szentegyházunk tudós pápája éltesebb korában fájdalmas *köszvénye* miatt alig hagyta el a betegágyat. Néha képein is úgy ábrázolják, hogy kerevetére dőlve adja ki rendeleteit. Szenttéavatási jegyzőkönyv szerint több *köszvényes* betegen segített. Ünnepe márc. 12. *Védőszentjeik* még: Nerei szt. Fülöp, szt. Bálint, szt. Lénárd, szt. (podagrás) Julián, szt. Szulpic, szt. Leánder.

Kötelesek, kötélgyártók védőszentje: szt. *András apostol* vértanú († 70). A betszaidai halász éppen elszakadt hálójának javításához szükséges *fonalat fonta*, mikor fülébe hatott az isteni Mester felejtetlen hangja: «Jöjj utánam és emberek halászává teszlek». Ábrázolása az András (X) kereszttel történik. Ünnepe nov. 30. *Védőszentfük* még: szt. Pál apost.

Kőtörők védőszentje: szt. *István* első vértanú († 37 körül). Az ősi egyház első diakónusainak feje. «Telve volt kegyelemmel és erővel és nagy csodákat művelt a nép között». (Ap. Csel.) Ezért a jeruzsálemi zsidók kihurcolták a városból, *megkövezték* és vérét ontották. Ez utóbbi jelenet láttható képein. Ünnepe dec. 26.

Kötszerészek védőszentje: szt. *Kozma* és *Dám-ján* vértanúk († 303). E szentéletű orvosok nemcsak orvossággal, hanem *kötszerekkel* is ellátták betegeiket. Keresztény hitükért a vértanúság dicső pálmája lett jutalmuk. Ereklyéik 1649 óta Münchenben láthatók. Piros talárban orvosi műszerekkel ábrázolják őket. Ünnepük szept. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Lukács, szt. Jakab, szt. Rafael főangyal, szt. Timót.

Kutak védőszentje: szt. *Lénárd* hitvalló († 560). Franciaországi kolostorfőnök volt. A legenda szerint fiatal korában a sátorépítéshez messziről kellett neki vizet vinnie. Útközben — égi intésre — *botját a földbe szúrta*, és ott *forrásra bakkant*. Szenttéavatása óta a kutak és vízművek védőjét tisztelik benne. Ábrázolásánál a Szent Szűz előtt esedezik; háttérben látható a forrás, melyből vizet merítenek. Ünnepe nov. 6.

Kútásók védőszentje: szt. *Mamertus* püspök, hitvalló († 477). Midőn Franciaországban veszedelmes tűzvész pusztított, a legenda szerint a püspök buzgó imádságára *bővizű forrás* fakadt,

s így a tüzet elolthatták. Képein égő ház látható. Ünnepe május 11. Védőszentjük még: szt. Flórián.

Lakatosok védőszentje: szt. Péter apostol, vér-tanú († 67). Az isteni Mester e szavakkal nyújtotta neki a mennyország kulcsait: «Neked adom a mennyek országának kulcsait». (Máté 16, 19.) Kulcsokkal ábrázolják. *Védőszentjeik* még: szt. Baldomér (lakatosinas volt), szt. Lénárd, szt. Eligius, szt. Bonaventura.

Lazaristák védőszentje és alapítója: Páli szt. Vince († 1660). Társulatát 1624-ben alapította. Hazánkban 1898-ban telepedtek le. Céljuk a keresztény erények gyakorlása, lelkigyakorlatok tartása, a hívők buzgalmának ápolása. Ünnepük júl. 19.

Lámpagyárosok, lámpagyárak védőszentje: szt. Máté evang., vétanú († 60 körül). A lámpagyárosok szt. Mátét bizonyára azért választották védőjüknek, mert megörökítette az isteni Üdvö-zítő eme szavait: «Gyertyát nem azért gyűjtanak, hogy véka alá tegyék, hanem a gyertya-tartóra, hogy világítson *mindazoknak*, akik a házban vannak. (Máté V. 15.) Ünnepe szept. 21. *Védőszentjeik* még: szt. Lukács, Keresztelő szt. János.

Látszerészek védőszentje: szt. Hubert püspök, hitvalló († 727). A legenda szerint, midőn Hubert

az erdőben vadászott, egy szarvas agancsai köztött *fényleő kereszt* tünt fel. Püspöki ornátusban ábrázolják; háttérben a szarvas agancsai közt kereszt látható. Ünnepe nov. 3.

Lázas betegek pártfogója: szt. *Júlia* mártírnő Trójában (III. sz.). Azon a helyen, hol kereszteny hitéért vértanúhalált szenvedett, forrás fakadt, amelynek vizétől több lázas beteg meggyógyult. Képein kút látható, melynek vizével a lázbetegeket gyógyította. Ünnepe júl. 21. *Védőszentjeik* még: szt. Gellért apát, Kosztka szt. Staniszló († 1568), szt. Ulrik, szt. Genovéva, Ferr. szt. Vince, Pád. szt. Antal, szt. Medárd, szt. Vilmos.

Lelencek, lelencházak védőszentje: *Páli* szt. *Vince* hitvalló († 1660). Ennek az angyali lelkű szentnek legfőbb gyönyörűsége volt a szegények, *lelencek*, testi és lelki betegek gyámolítása. Képein missziós-papi alakja átszellemülten tekint a kezében levő keresztre; háttérben egy betegápoló apáca látható. Ünnepe júl. 19.

Léghajósok védőszentje: szt. *Kristóf* vértanú († 250). Szállítóműveink védőszentje. A legenda szerint egy megáradt folyón át vállán vitte a kis Jézust. Ünnepe jún. 25. *Védőszentjük* még: szt. Zénó.

Likőrgyártók védőszentje: szt. *Amand* püspök, hitvalló († 679). Maastichti püspök korában megtagította híveit az üdítő és gyógyító italok készí-

tésére és kezelésére. Sok kórházi beteget meggyógyított. Képein kezében tartja templomának modelljét; lábánál kígyó látható. Ünnepe febr. 6. *Védőszentjük* még: Páli szt. Vince.

Litográfusok védőszentje: szt. János evang. († 100 körül). Patmosz szigeten íródiákjával másoltatta le leveleit. Festőművészeink ilyen alakban is megörökítették; háttérben a sas, mivel evangéliumának kezdetén az égbe vezet. Ünnepe dec 27.

Lovagok védője: szt. Mihály főangyal. Isten lovagjainak láthatatlan vezére és a túlvilág őrállója. Abrázolásain a szárnyas főangyal az ördögöt a sziklafokról letaszítja. Ünnepe szept 29. *Védőszentjeik* még: szt. Lajos kir., szt. György, szt. László király.

Lövészek védőszentje: szt. Sebestyén vértanú († 298). Midőn Dioklécián pogány császár meg-hallotta, hogy testőrségének feje: Sebestyén keresztény, azonnal elfogatta és íjászaival egy oszlophoz kötötté, ahol a rálőtt nyilak testét átlyuggatták. Sebei azonban csodálatos módon begyógyultak, mire a császár a cirkuszban agyonverette. Képein oszlophoz kötözve és nyilakkal átlőve látható. Ünnepe jan. 20.

Madárkereskedők védőszentje: Assziszi szt. Ferenc hitvalló († 1226). A legenda szerint éppen egy szentbeszéd fölött elmélkedett, amikor a körü-

lötte levő *madárkák* énekeltek. Ekkor szt. Ferenc prédkált nekik s szerény beszédjét a *madárkák* elnémulva hallgatták. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Krisztina, Keresztelő szt. János.

Magyarország Patrónája: a Boldogságos Szűz, akinek Szent István felajánlotta az országot. Képein a koronával ábrázolják. Ünnepe okt. 8.

Magyarország védőszentje: szt. István király, aki Szűz Máriának ajánlotta fel az országot. Képein is ez látható. Ünnepe aug. 20. *Védőszentjei* még: szt. László király, szt. Adalbert, Kapisztrán szt. János.

Matrózok védőszentje: szt. Miklós püspök, hitvalló (†350 körül). A legenda szerint a veszedelembe került *hajósnépnek* csodás módon többször éppen a legveszedelmesebb pillanatban mutatta meg pártfogását. Gyakran horgonnyal ábrázolják. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjük* még: Gonz. szt. Péter.

Mária Reparatrix vagy az *Engesztelő Szűzanya Társasága* (Örökimádás templom apácái; alapítójuk: báró Hooghvorst Viktorné) védője: a *Boldogságos Szűz, a Fájdalmas Anya*. Meghono-sodtak hazánkban 1901-ben. Eletük célja, hogy a szentségi Jézus előtt szent Anyját *hódolatos imádsággal* helyettesítsék és az Oltáregyesülettel karoltve, egyházi ruhák készítésében résztvegyenek. Ünnepük a Hétfájdalmú Szűz ünnepe.

Megbocsátás elősegítője: szt. László király hitvalló († 1095). Királyi erénye a nagylelkűség, mellyel rokonának, a gonoszlelkű Salamonnak *megbocsátolt*. Képein néha két angyal között áll; baljában bárd, jobbjában az engesztelés kelyhe. Ünnepe jún. 27. *Segítőszentek* még: szt. Benedek, Kalazanti szt. József.

Megtérők védőszentje: szt. Klotild özvegy († 545)! Királyi családból származott. Életének legnagyobb öröme az volt, hogy pogány férjét a keresztény hitre téritette, mielőtt az az alemanok ellen vívott ütközethez meghalt. Képein királynői ruhában egy angyal kíséri; kezében 3 szál liliom. Ünnepe jún. 3.

Mellhártyagyulladásban szenvedők pártfogója: Pirrotti szt. Pompilius hitvalló († 1756). A spanyol Tamaris városban *egy mellhártyagyulladásos beteg* a szentéletű Pompilius piarista pap ereklyéinek érintésétől visszanyerte egészségét. Képein egy halálos betegen segít, a háttérben az orvos elképed a csodás gyógyulás láttára. Ünnepe júl. 15. *Segítő- szent* még: Szienai szt. Bernardin.

Méhész, *mézeskalácsosok* (bábosok) védőszentje: szt. Ambrus († 397). Egyháztanító és püspök. A képeken méhkassal ábrázolják, mert gyermekkorában — a hagyomány szerint — alvás közben *méhraj* szállott arcára s mézet rakott ajakára. Ünnepe dec. 7. *Védőszentjeik* még: szt.

Bernát, szt. Bálint, szt. Mór, szt. Genovéva, szt. Miklós, szt. Balázs.

Mérleggyárosok és *mértékhitelesítők* pártfogója szt. Mihály főangyal, aki a jó és rossz eszményi harcában mindig az isteni igazság győzelmét veti a *mérleg serpenyőjébe*. Képein e szármás főangyalt úgy ábrázolják, hogy az igazság mérlegét tartja kezében. Ünnepe szept. 29. *Védőszentjeik* még: szt. Eligius, szt. Miklós.

Mérnökök védőszentje: szt. Vilmos hitvalló (†812). A mérnöki tudományban jártas fejedelem volt. Kolostort építetett s élte delelőjén kolostorba vonult. Képein az ördög sárkányalakban terül el lábainál. Ünnepe máj. 28. *Védőszentjeik* még: szt. József, szt. Tamás apostol.

Mészárosok védőszentje: *Keresztelő* szt. János vértanú († 30 körül). «Bizony mondom nektek, nem támadt az asszonyok között nagyobb Keresztelő Jánosnál» (Máté XI. 7). Szentünk korholta Heródiást céda életéért. Ezért e gonosz asszony bosszúból Heródest rábeszélte, hogy fejét vétesse. A galileai fejedelem erre tálban át is nyújtotta *Szalómének* buja tánca jutalmául egy tálban Keresztelő szt. János fejét. Ez utóbbi jelenet képein is látható. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, szt. Bertalan, szt. Borbála, szt. Antal rem., szt. Mátyás apostol, szt. Adorján.

Miasszonyunkról nevezett kalocsai szegény Iskolanénék védőszentje: *Fourier szt. Péter*. Hazánkban 1860-ban telepedtek le. A női ifjúság tanításával és nevelésével foglalkoznak. Ünnepe dec. 9.

Miniszteri tiszviselők védőszentje: *szt. Ivó* hitvalló († 1303). Bretagnei jámbor szülők gyermekből pap lett és zseniális jogtudós, aki az özvegyek, árvák és szegények ügyeinek nagy képzettségű védője volt a *hivatalos fórumok* előtt. Képein iratcsomóval terhelt asztala mellett a szegényeknek jó tanácsot ad. Ünnepe máj. 19.

Ministrálók védőszentje: *szt. Tarzicius* vér-tanú († 257). Börtönbe zárt *hittestvéreinek* elvitte a szentség színébe rejtőző Urat s útközben maga is vér-tanú halált halt. Mint buzgó ministrálót ábrázolják. Ünnepe aug. 15. *Védőszentjeik* még: *szt. Guidó, Páduai szt. Antal*.

Minoriták védőszentje: *Assziszi szt. Ferenc* († 1226). A ferencesek egyik ága. Lelkipásztor-kodással és tanítással foglalkoznak. Ünnepük okt. 4.

Misszionáriusok védőszentje: *Xavéri szt. Ferenc* hitvalló († 1552). Spanyol földről indult el hatalmas szellemi kincsével, hogy a megalapított Jezsuita rendnek díszsére váljék. E tudós jezsuita missziós működésének legszebb jutalma, hogy India és Japán apostola lett. Képein papi ruháját kibontva szíve lángol az isteni szeretettől. Ün-

nepe dec. 3. *Védőszentjeik* még: Kláver szt. Péter, a néger misszió apostola, († 165), Kis szt. Teréz, szt. Lénárd.

Molnárok védőszentje: szt. Miklós püspök, hitvalló († 350 körül). Midön Myra városát éhínség fenyegette, e város püspöke egy gazdag szicíliai gabonakereskedőt álomképében arra kért, vigye gabonáját Myrába. E csodás álomkép után a myraiak a *megőrölt gabonából* elegendő kenyeret süthettek. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Krisztina, szt. Márton, szt. Anna, szt. Kelemen, szt. János evangéliista, szt. Balázs, szt. Katalin, Nepomuki szt. János.

Mosónők védőszentje: *Boldog Gertrúd szűz* († 1297). Árpádházi szt. Erzsébet leánya. Apáca lett. A legenda szerint az általa *kimosott* lepedőt láthatatlan kezek a levegőbe emelték és addig tartották, míg *teljesen meg nem száradt*. E jelenet képein is látható. Ünnepe aug. 13. *Védőszentjeik* még: Szienai szt. Katalin, szt. Mór, szt. Maura.

Munkások védőszentje: *boldog Veronika szűz* († 1497). Istenfélő napszámos-szülők gyermeké volt. Kezdetben a mezőn dolgozott, azután az apácazárdra kertjében végzett *szolgai munkát*. Képein kertben látjuk, ahol térdre borulva imádkozik, mellette konyhai zöldségek láthatók. Ünnepe jan. 12. *Védőszentjeik* még: szt. Tarzicius, szt. Anna, szt. József, Remete szt. Pál, szt. Bobó, szt. Amália.

Műtárgyak kereskedőinek védőszentje: szt. Rókus hit valló († 1327). Gazdag család sarja. *Műtárgyait* egész vagyonával együtt a szegények között osztotta szét, aztán minden idejét a betegek gondozására fordította. Ünnepe aug. 16. Védőszentjük még: szt. Lőrinc.

Művirágkészítők, -árusítók védőszentje: szt. Fiákrius remete, hitvalló († 670). Skót királyfi; a trón helyett a remete életet választotta és magányában *virágtermeléssel*, kertészkedéssel foglalkozott. Képein kertben gyógynövények kapálásával foglalkozik. Ünnepe aug. 30.

Napszamosok védőszentje: szt. Albert hitvalló († 1190). A legenda szerint ennek az istenfélő földmunkásnak pap hiányában egy galamb hozta el a szent ostyát, mint képein is látható. Ünnepe máj. 7. Védőszentjük még: szt. Anna.

Nevelőnők védőszentje: szt. Orsolya és társai szűz vértanúk († 306 körül). Britanniai kereszteny jámbor királyleány, kit egy pogány herceg akart feleségül venni. A legenda elbeszélése szerint Orsolya a herceg elől atyja beleegyezésével többezer leánytársával Rómába hajózott. Szent Péter sírjától még erősebb hitttel indultak haza. Szüzességük megőrzéséért mindenjában kardére kerültek. Képein koronás feje a körülötte levő szűzeket széles palástjával védi. Ünnepük okt. 21.

Néger missziók védőszentje: *Kláver szt. Péter* hitvalló († 1654). Jézustársasági atya. Nemcsak Karthagénának, hanem az összes *néger misszióknak* apostola; már halálakor «szent»-nek nevezték, mert apostoli tevékenységével 300.000 *négert* és rabszolgát keresztelt meg. Képein egy néger is látható. Ünnepe szept. 9.

Nyergesek védőszentje: *Keresztelő szt. János* († 30 körül). A Messiás eljövetelét hirdette. Öltözete teveszőrből volt, lábán sarut, ágyéka körül bőrövet viselt. Képe ismeretes. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjük* még: szt. György.

Nyomdászok védőszentje: *Szalézi szt. Ferenc* hitvalló († 1622). A szavojai istenfélő szülők áldozatos készséggel iskoláztatták fiúkat, aki sok ismerettel felvértezve ment a papi pályára. Később püspök lett. *Több munkát írt.* Írása közben mindig égi segítségért esedevezett. Képein íróasztalán Filotheája látható. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjeik* még: szt. János evangéliista, szt. Lukács evangéliista, Aquinói szt. Tamás.

Olajütők, olajgyárosok védőszentje: *szt. János* evangéliista, vértanú († 100 körül). Efezusi tartózkodása idején Domicianus pogány császár elfogatta, *forró olajjal telt hordóba* dobatta és mikor onnan sértetlenül kikerült, Patmosz szigetére száműzte. Képein ifjú alakban látható, a háttérben az olajos medence. Ünnepe dec. 27. *Védőszentjük* még: szt. Honoratus.

Oltáregyesület védőszentje: *Bayloni szt. Pascal* hitvalló († 1592). Szabad idejének legnagyobb részét a *legméltóságosabb Oltáriszentség* előtt töltötte. Életének legnagyobb öröme az volt, amikor egy gonoszlelkű embert a bűn és halál útjáról a szentségi Jézushoz tudott visszavezetni. Ünnepe máj. 17.

Optikusok védőszentje: *szt. Hubert* püspök, hitvalló († 727). Optikusok védőjévé tette az a *fénylező kereszt*, mely vadászata alkalmával egy szarvas agancsai közt volt látható. így is ábrázolják. Ünnepe nov. 3.

Órások védőszentje: *szt. Péter* apostol, vér-tanú († 67). Az *első órások műlakatosok* voltak, s a lakatosok az órásokkal, mint közös céhbeliek szt. Pétert választották védőjüknek. Kezében két kulccsal ábrázolják. Ünnepe jún. 29. *Védőszentjük* még: *szt. Eligius*.

Orsolya rend védőszentje alapítójuk: *Mericsei szt. Angéla* 1535-ben. Hazánkban 1676-ban telepedtek le. Leányok nevelésével és tanításával foglalkoznak. Ünnepe jan. 27.

Orvosok védőszentje: *szt. Lukács* apostol, evangéliista (I. sz.). Antiochiában *orvos* volt. 84 éves korában vétartanúhalált halt. Képein inkább az evangélistát látjuk, amint égbe tekint az Üdvözítő tanításainak megörökítéséért. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjeik* még: *szt. Kozma* és

Damján, szt. Pantaleon, szt. Rafael, szt. Rókus, szt. Balázs, szt. Eligius, szt. Zenobius, szt. Cézár (Géza), Beniti szt. Fülöp.

Őrök védőszentje: szt. Mihály főangyal. Az Anyaszentegyház ősidők óta fővédőjének és a másvilág őrállójának tekintette. «Mihály a parádicsom feje, akit tisztelnek az angyalok rendjei.» Ünnepe szept. 29.

Őrültek védő szentje: szt. Bibiana szűz és vértanú († 260). Julianus apostata alatt élt. Epileptikusok és őrültek közé zárták, akiket nyájas szavaival megnyert és megnyugtatott. Képein betegei mellett látható. Ünnepe dec. 3. *Védőszentek* még: szt. Rémig, szt. Egyed, szt. Bálint, szt. Vitus, szt. Kristóf, szt. Antal apát.

Ötvösök védőszentje: szt. Eligius (Elegy) püspök, hitvalló († 659). Fiatal korában nagyon ügyes örvös volt. Az ő kezéből került ki szt. Dénes és szt. Márton művészeti érc síremléke. Buzgósága a papi pályán bontakozott ki. Noyoni püspöki méltósága idején sok csodás gyógyítást végzett. Képén jobbjában püspökböt, baljában két kalapács, háttérben pénzverő látható. Ünnepe dec. 1. *Védőszentjük* még: szt. Lukács evangéliista.

Övkészítők védőszentje: Keresztelő szt. János vértanú († 30). Mikor a Messiás eljövetelét hirdette és az Üdvözítőt a Jordán vizében megkeresztezte, derekán bőrövet viselt. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Agatha, Aquinói szt. Tamás.

Özvegyek védőszentje: szt. Zsófia vértanú († 120). Hadrián pogány császár e jámbor özvegynek három leányát keresztény hitükért kivégeztette. Néhány nap múlva e vértanuk sírjánál az édesanya is elnyerte a vértanuk koronáját. Képein a hohér bárdja a három leánynak (Tides, Spes, Charitas) sírjára esik. Ünnepe szept. 30. *Védőszentjeik* még: szt. Sophronia, szt. Cyriaca.

Papírkereskedők, papírgyárosok védőszentje: szt. János apostol, evangélista († 100 körül). Könyvvel ábrázolják; lábánál a sas nyugszik. Ünnepe dec. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Péter, Istenes szt. János.

Paplangyárosok, paplankereskedők védőszentje: szt. Lajos király hitvalló († 1270). Franciaországnak a szentéletű királya nem zárkózhatott el az elől, hogy a királyi palota lakószobáit fejdelmi ágyneművel el ne lássa. Ábrázolása: fején királyi korona, vállán palást; kezében egy párnán Jézus töviskoronája; háttérben a királyi palota látható. Ünnepe aug. 25.

Papnövendékek védőszentje: Aquinói szt. Tamás hitvalló († 1274). A Domonkos-rendnek e nagy fiát és dicsőségét, aki hatalmas teológiai tudásáért egyházdoktori címet kapott, XIII. Leó pápa 1879-ben a *katolikus iskolák* égi védőjévét tette. Képein Domonkos-rendi öltözetben láttható, jobbja irattekercset, balja tollat tart. Ün-

nepe márc. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Pál, szt. János, szt. Ágoston.

Papok védőszentje: Nepomuki szt. János vér-tanú (\dagger 1383). A *papi hivatásnak* gyönyörű pél-dáját mutatta e nagy vértanú, aki életét adta a gyónási titok pecsétjének sértetlenségéért. Egyik ábrázolása, amint a gyónási titok megtartásáért a hídról a Moldva folyóba dobják. Ünnepe máj. 16. Továbbá: *Vianney szt. János*, Mária hitvalló (\dagger 1859). Egyszerű falusi jámbor fiúból lett az a híres arsi *plébános*, aki szavával és tetteivel arra lett érdemes, hogy *400 püspök kérte* boldoggá avatását. Szent élete és csodás cselekedetei 1929-ben biztosították számára a szentéavatás dicsőségét. Mellképét borostyánko-szorú övezi. Jobbról Jézus szíve, balról feszület látható. Ünnepe aug. 9. *Védőszentjeik* még: Aranyszájú szt. János, Borromei szt. Károly, szt. Ivó, Paulai szt. Vince.

Paszományosok védőszentje: Assziszi szt. Ferenc hit valló (\dagger 1226). A gazdag posztókereskedő fia egy ideig szintén *posztókereskedő segéd* volt, de az Isten arra rendelte, hogy a ferencesek (franciskánusok) alapítója legyen. Képein kiterjesztett tenyerein a stigmák láthatók. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: Lukács apostol, IX. szt. Lajos király, Nagy szt. Teréz.

Páli szent Vincéről nevezett szatmári irgalmas nővérek védőszentje alapítójuk: *Páli szt.*

Vince. Hazánkban 1842-ben telepedtek meg. Foglalkozásuk leányok tanítása, nevelése; kórházak, szegényházak gondozása; háztartásvezetés. Ünnepük júl. 19.

Pálosok védőszentje: *Remete szt. Pál.* († 340 körül) Az egyetlen magyar eredetű férfi szerzet. Alapította boldog Özséb, esztergomi kanonok a XIII. században. Lelkipásztorkodással és hitoktatással foglalkoznak. Ünnepük jan. 15.

Pályaválasztás előtt állók pártfogója: *Kosztka szt. Szaniszló* hitvalló († 1568). Példásan mutatta, hogy a Szűzanyához intézett kitartó fohászunkra megtaláljuk azt a pályát, mely jövő boldogulásunkhoz vezet. Szt. Szaniszló gyakran mondogatta, hogy a Boldogságos Szűz segít! Képein tédenállva fogadja az angyal által hozott Eucharisziát. Ünnepe nov. 13. Segítőszentek még: szt. Teodóz, szt. Miklós, szt. Borbála.

Pásztorok védőszentje: *szt. Vendel* apát, hitvalló, († 617). ír királygyermek; a trón helyett a remete életet választotta. Trierben egy gazdánál sertéseket, részint szarvasmarhákat, juhokat őrzött. Képein is így látható. Élete végén kolostorba vonult és ennek kormányzója lett. Ünnepe okt. 20. Védőszentjeik még: szt. Egyed, szt. Genovéva, ifj. szt. Benedek, szt. Agatha.

Pázmány Egyesület (1898-ban alakult) védőszentje: *Szalézi szt. Ferenc.* Célja a katolikus

írók és hírlapírók erkölcsi és anyagi érdekeinek védelme és előmozdítása, az Egyház és egyházi személyek ellen űzött támadások és rágalmak megcáfolása, helyreigazítása. Ünnepe jan. 29.

Pecsenyesüütők védőszentje: szt. *Lőrinc* vér-tanú († 253). Az Egyház e nagy diakónusát a pogány Róma kormányzója *tüzes rostélyra* vetette, mert a templom kincseit nem szolgáltatta ki. Képein is a rostély látható. Ünnepe aug. 10.

Pest város védőszentje: szt. *Rókus* hitvalló († 1327) és szt. *Rozália*. Pest városát 1711-ben írtózatos «dögvész tizedelte». E két nagy szent tiszteletére böjttel összekötött több napos engesztelő ájatosságot végzett a lakosság. A dögvész megszűnt. Szent Rókus ünnepe aug. 16., szt. Rozália szept. 4.

Pékek védőszentje: szt. *Miklós* püspök, hitvalló († 350 körül). Egy gazdag szicíliai gabonakereskedőnek álmában szt. Miklós azt ajánlotta, hogy vigyen gabonát Myra városba, mert a lakókat éhínség fenyegeti. A kereskedő az álomkép után mihamar *elegendő kenyérhez* juttatta Myra várost. Képein az útra készülő vitorlás-evezős hajót megáldja. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Pál püspök, szt. Lőrinc, szt. Vilmos, szt. Mihály főangyal, szt. Erzsébet.

Pénzintézetek, pénztárak védőszentje: szt. *Máté* apostol, evangéliista, vér-tanú († 60 körül). Apos-

toli működése előtt vámos volt. *Erszénnnyel is ábrázolják*, mert a rómaiak részére vámot és adót szedett. Ünnepe szept. 21. *Védőszentjeik* még: szt. Péter és Pál, szt. Márk, szt. Lőrinc.

Pénzügyőrök (lásd fináncok).

Pénzverők védőszentje: szt. *Eligius* püspök, hitvalló († 659). Papi pályára lépése előtt kézművességgel foglalkozott. Ügyességéért állami pénzverő lett. A művészek püspöki talárban ábrázolják; jobbjában két kalapácsot tart, baljával magához szorítja a püspöki botot. Háttérben a pénzverő műhely látható. Ünnepe dec. 1.

Pincemesterek védőszentje: szt. *Vince* vértanú († 304). A Dioklecián-féle keresztenyüldözés sem fenyegetéssel, sem bántalmazással nem tudta a hitében erős spanyol diakónust megingatni. Először a *szöllőművesek* kapájával ütlegették, azután cserépdarabokkal megrakott börtönbe vetették, végül tüzes rostélyra fektették. Képein diakónus ornátusban szelíd arca bizalommal tekint előre, baljában könyv van; jobbját dalmatikájának mellrészén nyugtatja. Ünnepe jan. 22. *Védőszentjeik* még: szt. Márton, szt. Lubin, szt. Miklós, szt. Amand, szt. Orbán, Keresztelő szt. János, szt. Antonin.

Pincérek és *pincérnők* védőszentje: szt. *Márta*, Mária Magdolna és Lázár testvére († 80 körül). Mikor Jézus bement Márta házába, ennek nővére: Mária az Úr lábainál hallgatta igéit, Márta

pedig *sürgött-forgott a sok házi dologban*. Képein dolgozó ruhában, összetett kézzel, térdénállva imádj a nyitott könyv felett elhelyezett Megváltót. (Lukács X. 40.) Ünnepe júl. 29.

Plébánosok védőszentje: Vianney szt. János Mária hitvalló († 1859). *Arsi plébános* volt s jámbor életével és fáradhatatlan tevékenységével megnyerte hívei szívét. 1929-ben nyerte el a mennyei dicsőség fényes koszorúját. Ünnepe aug. 9. *Védőszentjük* még: szt. Ivó.

Politikusok (képviselők) védőszentje: IX. v. szt. *Lajos* király hitvalló († 1270). Mély vallásossága készítette arra, hogy országa *jogainak* féltekeny őre és védője legyen. Ünnepe aug. 25.

Postások pártfogója: szt. *Gábor* főangyal, aki *hírül* vitte a Boldogságos Szűznek, hogy a Szentlélek ereje által az isteni Gyermek édesanyja lesz. Ünnepe márc. 25. *Védőszentjük* még: szt. Adrián vértanú.

Posztógyárok, posztókereskedők védőszentje: *Assziszi szt. Ferenc* hitvalló († 1226). Atyja gazdag posztókereskedő volt, fiát is *posztókereskedőnek* akarta nevelni, de az Úr álmában megjelent és szolgájává szegődtette. így lett a franciskánus-rend alapítója. Képein stigmatizált franciskánus alakja mögött kocsira posztócsomagokat rakkak. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Marcell, szt. Szevér, szt. Sebestyén, szt. Borbála, szt. Mihály főangyal, szt Orsolya, szt. Miklós.

Premontrei kanonokrend védőszentje: szt. *Norbert* hitvalló († 1134). Rendjét 1120-ban alapította. Magyarországon 1130-ban telepedtek le. Az ifjúság tanításával, nevelésével és lelkészkedéssel foglalkoznak. Címerükben hármas halmon a kereszt látható. Ünnepe jún. 6.

Puskaművesek védőszentje: szt. *Sebestyén* vér-tanú († 296). A bátor *katona* mintaképe, akit a kereszteny hit terjesztésekor sem *nyilazás*, sem bottal való ütlegetés nem rettentett meg. Oszlophoz kötött és nyilakkal sebzett testtel ábrázolják. Ünnepe jan. 20. *Védőszentjeik* még: szt. Márton, szt. György, szt. Gordius százados, Loyolai szt. Ignác.

Rabszolgák védőszentje: *Kláver* szt. *Péter* hitvalló († 1654). Isten különös kegyelme lelkészítette, amikor a néger rabszolgákat kiváltatta, tanította, megkeresztelte és emberséges életre nevelte. Képein rendesen néger áll mellette. Ünnepe szept. 8.

Ragályos betegség ellen szt. *Rókus* hitvalló († 1327) közbenjárását kéri. Vándorújtának legtöbb állomásán ápolta a *ragályos betegeket*, míg ő maga is megbetegedett. Nehogy a fertőző bajt terjessze, a városon kívül egy elhanyagolt kunyhóba húzta meg magát, ahol gyógyulást talált. Képein ifjú vándor a Megváltó előtt imádkozik; mellette imakönyve és kutyája. Vállára hajlik vándorbotja, mely-

nek felső végére kobakja van erősítve. Ünnepe aug. 16. *Védőszentek* még: szt. Antal, szt. Erazmus, szt. Rémi, szt. Lucia, szt. Genovéva.

Rádió védőjévé *XII. Pius* pápa szt. *Mihály* főangyalt tette. Képein páncéllal övezve látható, jobbjában kard, baljában pajzs; lábával a tüzet lehellő ördögöt a szikláról letaszítja. Ünnepe szept. 29.

Rákos betegségen szenvedők pártfogója: szt. *Fiakrius* remete, hitvalló († 670). Irlandból Franciaországba ment, hogy égi intésre betegek gyógyítására szentelje életét. Remete életét gyógynövények termelésére fordította, s ezekkel több rákos betegen segített. Kerti kapával és ásóval ábrázolják; háttérben kápolnája. Ünnepe aug. 30. *Segítőszentek* még: szt. Egyed, szt. Adelgund, szt. Beatus.

Rendőrség védőszentje: szt. *Szeverin* (Szörény) remete, hitvalló († 482). A népvándorláskor jött Ausztria (Noricum) területére; ott a pusztítás után «angyalként» fogadták, mert nemcsak a bűnös lelkeket mentette meg, hanem a nyomorgókat is. Az uzsorát lelkes prédikációival megszüntette. Hosszú talárban ábrázolják; körülötte a szegény, nyomorgó tömeg látható. Ünnepe jan. 8.

Repülők (pilóták) védőszentje: *Borostyános* szt. *Szűz*. Ünnepe szept. 8. *Védőszentjük* még: szt. Kristóf.

Reumában szenvedők pártfogója: szt. *Theodoricus* (*Tibold*) apát († 553). Halála után «*Theodoricus*»-nak nevezték el azt a forrást, amely az ő szülőföldjén, Franciaországban fakadt és amelynek vizével sok *reumás beteget* meggyógyított. Képén karjánál fogva vezeti a reumás beteget a forráshoz. Ünnepe júl. 1. *Segítőszentek* még: szt. Mór, szt. Burkhard, szt. Domonkos.

Révészek védőszentje: szt. *Miklós* püspök, hitvalló († 350). A jótékonyságáról ismert szt. Miklós püspök a viharos tengeren veszélyesen *hányódó hajósokat* szerencsésen a *révpartra* juttatta. Képein áldást ad a vitorlás hajóra. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Márton, szt. Kristóf, szt. Noé.

Rézművesek, rézöntők védőszentje: szt. *Mór* apát, hitvalló († 584). Buzgó bencés, a franciákat és a belgákat megtanította a földművelésre és az *iparra*. *Könyvvel* és *kereszttel* ábrázolják. Hátérben Piacid testvérét a vízből húzza ki. Ünnepe jan. 15. *Védőszentjeik* még: szt. Kilián, szt. Lénárd, Keresztelő szt János, szt. Benedek, szt. Elek, szt. *Borbála*, szt. Eligius.

Sajtó védőszentje: *Szalézi szt. Ferenc* hitvalló († 1622). Szavojai vallásos szülők gyermeke. Sok hasznos ismeretet gyűjtött, míg pap, később püspök lett. Filotheáján kívül *Levelei* ismeretesek. Bár könnyen írt, munkája közben gyakran égi segítségért esedezett. Képein íróasztala előtt

Filothea című munkáját írja. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjei* még: szt. Pál apostol, Aquinói szt. Tamás.

Sajtosok védőszentje: szt. *Lucius* (Ugozó) vértanú († 1000). A Como-tó partján juhász volt és mint ilyen *sajtkészttéssel* foglalkozott. Szegényes keresetéből a szegényeknek is juttatott. Jámbor életéért a vidéken ma is nagy tiszteletben áll. Képén juhai között látjuk. Ünnepe júl. 12. *Védőszentjük* még: szt. Mihály főangyal.

Sáfárok védőszentje: szt. *Lőrinc* vértanú († 258). Az Egyház kincseit inkább a szegények, az özvegyek és árvák közt osztotta szét, mintsem azokat a pogány császárnak adja. S mikor a császár a kincseket kérte, Lőrinc, rámutatott védettjeire: «Itt vannak, örök kincsek! *Bajos dolog elrabolni őket!*» Úgy is ábrázolják, amint a szegények között osztja a pénzt. Ünnepe aug. 10.

Sánták védőszentje: szt. *Bonitus* († 710). Már életében «szent» névvel illették. Közben járására bénák és sánták visszanyerték egészségüket. Képein is látható, amint egy vak, béna asszonyt meggyógyít. Ünnepe jan. 15. *Védőszentjeik* még: szt. István magyar király, boldog Ágnes, III. Béla kir. nővére.

Sárgaságban szenvédők párfogója: szt. *Odilo* apát († 1048). E szentéletű clunyi bencés apát volt meghonosítója a *Mindenszentek ünnepének*. Zár-

ciájának volt egy miseruhája, melynek megérintésére a *sárgaságban* szenvédő betegek visszanyerték egészségüket. Apáti ornátusban ábrázolják; a háttérben az angyal egy lelket emel ki a tisztítótűzből. Ünnepe jan. 1. *Segítő szent* még: szt. Albert.

Sebészek védőszentje: szt. *Lukács* evangéliista, vértanú († 70 körül). Mielőtt az isteni Mester tanítványa lett, *orvos* volt. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjeik* még: szt. Rókus, Istenes szt. János, Keresztelő szt. János, szt. Kozma és Dámján, szt. Agatha.

Sekrestyések védőszentje: szt. *Guidó* hitvalló († 1012). A belgáknak e kedvelt szentje életében legfőbb öröömét abban lelte, hogy az «örök Bíró» házát *szolgálja*, s a szegényeket és betegeket gyámolítsa. Képein imádkozó remete alakban látjuk. Ünnepe szept. 14.

Selyemgyárosok, selyemszövők védőszentje: *IX. v. szt. Lajos* királyi hitvalló († 1270). Lakását egyedül fejedelmi állásáért rendezte be fénysesen, mert saját személyét csak szt. Ferenc harmadrendjébe tartotta illőnek. Ábrázolják királyi öltözetben remete palásttal. Kezében egy kis vánkos, melyen Jézus töviskoronája látható. Ünnepe aug. 25.

Sertéskereskedők védőszentje: szt. *Antal* apát, hitvalló († 356). Nagy vagyonát, hatalmas *sertés-*

állományát a szegények között szétosztotta, aztán kolostorba vonult, hol önmagát sanyargatva olvasott és tanult. Följegyzése szerint legboldogabb napjai a remetebarlangban voltak. Képein a feszület előtt térdel; előtte a kinyitott Szentírás, háttérben az imaórát jelző kis harang és a sertés. Ünnepe jan. 17.

Sérvesek védőszentje: szí. Konrád (piacenzai) hitvalló († 1351). A tiszta lelkiismeretnek és a becsületes gondolkodásnak példaképe; nagy vagyonától megválva, remeteként egyedül Istennek akart szolgálni. Sok sérves beteget meggyógyított. Franciskánus talárban ábrázolják, mellette egy kis madárka. Ünnepe febr. 19. *Védőszentjeik* még: szt. Albert, szt. Peregrin, szt. Illés próféta.

Sielők védőszentje: Hegyi szt. Bernát hitvalló († 1008). A hegyi sportolók s a hegymászók patrónusa. Több sielőt veszedelmes helyzetében megmentett. Képein éber kutyáival a havas hegycsúcsokon áll. Ünnepe jún. 16. *Védőszentjeik* még: szt. Kristóf, szt. Petronella.

Sírásók védőszentje: Arimateai szt. József hitvalló († I. sz.). Az isteni Megváltó holttestét szt. Nikodémus segítségével levette a keresztfáról és a maga számára készített új sírboltba temette. Nevére temetkező egyletek alakultak. Ügy ábrázolják, amint Megváltónk szent testét a keresztről leemeli. Ünnepe márc 17. *Védőszentjeik* még: szt.. Lázár, szt. Rókus, szt. Tóbiás, szt. Borbála.

Sörfőzők, -gyárok, -munkások védőszentje: szt. Flórián mártír († 304). A felsőausztriai Lorckban született. Katonáskodása idején dühöngő keresztenyüldözés áldozata lett. Tüzet oltó vizes-csöbörrel ábrázolják, mert gyermekkorában egy égő házat eloltott. Minthogy 1690-ben a *Serfőző Céhek* a sok tűzeset miatt nagyon megkárosodtak, Flóriánt választották védőszentjüknek. Ünnepe máj. 4. *Védőszentjeik* még: szt. Dorotya, szt. Miklós, szt. Medárd, szt. Adorján, szt. Ágoston, szt. Bonifác, szt. Amand.

Süketek pártfogója: *Beverley* szt. János püspök ("hitvalló" † 721). Az oxfordi főiskolának első doktora volt. A bencés kolostorból a püspöki, majd érseki székbe jutott. Szenttéavatási jegyzőkönyve tanúsága szerint sírjánál *néhány süket* visszanyerte hallóképességét. Ünnepe okt. 25. *Segítőszentek* még: szt. Pál apóst., szt. Aurél.

Sütők védőszentje: szt. Pál püspök († 648). Francia földről német bencés kolostorba vonult, ahol a zárdai *kenyérsütést* irányította. Életének második felében jámborságával és nagy tudásával a verduni püspöki széket nyerte el. Püspöki ornátusban ábrázolják; háttérben sütőkemence látható. Ünnepe febr. 8. *Védőszentjeik* még: szt. Lőrinc, szt. Miklós, szt. Vilmos, szt. Honorat, szt. Mihály főangyal.

Szabók védőszentje: szt. Márton püspök, hitvalló († 397). A franciák és a magyarok tisztelik

legjobban. Születési helye Pannoniában, Sabaria Sicca (Szombathely?). Pogány atya a katonai pályára adta, de egy csodás jelenet után, mikor égi szózatra köpenyét *egy szegénnyel megosztotta*, keresztény, sőt pap lett. Toursban áldásosan töltötte be a püspöki széket. Ábrázolása: fehér lovon ül, mint vitéz katona, s köpenyének felét levágja a szegény részére. Ünnepe nov. 11. *Védőszentjeik* még: szt. Anna (női szabóké), Assziszi szt. Ferenc, Keresztelő szt. János, szt. Domonkos, szt. Bonifác, szt. Bertalan, szt. Mór, szt. Ádám, szt. Miklós, szt. Lucia, szt. István.

Szakácsok védőszentje: szt. *Lőrinc* vértanú († 258). Az egyházi kincsek hűséges sáfárját Róma prefektusa tüzes rostélyra fektette, melyről — a legenda szerint — így szólt a prefektusnak: «Most már megfordíthatnál; *ez az oldalam eléggé megsült*; akár ehetsz is belőle». Drága ereklyei Róma egyik főtemplomában láthatók. Rosztélyon fekvő helyzetben ábrázolják. Ünnepe aug. 10. *Védőszentjeik* még: Bayloni szt. Pascal, szt. Lőrinc, szt. Borbála, szt. Márta.

Szalézi szent *Ferenc Társasága* (Szaléziánusok). Védőszentje: *Szalézi* szt. *Ferenc*. Alapítója szt. Boszkó János († 1888). Magyarországon 1913-ban telepedtek le. Neveléssel, oktatással foglalkoznak. Ünnepe jan. 29.

Szanatóriumok védőszentje: *Istenes* szt. *János* hitvalló († 1550). Portugáliában született, de égi

hivatását spanyol földön nyerte, isteni látomásra Granadában az elhagyott betegek gyógyítására megnyitotta kórházát. Alapított rendje: az Irgalmasrend betegápolással foglalkozik. Legtetszetősebb ábrázolása az, amelyen egy súlyos beteget emel fel karjai közé. Ünnepe márc. 8. *Védőszentjeik* még: szt. Rókus, Szienai szt. Katalin.

Szappanfőzők, szappangyárosok védőszentje: szt. Balázs püspök vértanú († 316). Licinius pogány császár felhatalmazta Sebaste város kormányzóját, hogy Balázs püspököt rendíthatetlen hitéért börtönöztesse be. A börtönben jámbor asszonyuktól kapott faggyiból mártott gyertyát, hogy ájtatosságát elvégezhesse. Minthogy a börtönben is állhatatos maradt, a pogány kormányzó a püspök bőrét vasgerebennel lenyúzatta. Úgy is ábrázolják, hogy kezében egy égő faggyúgyertyát tart. Ünnepe febr. 3.

Szállodák védőszentje: szt. Márton püspök, hitvalló († 397). Jótékonyiságáról ismert szent toursi püspök korában nem akart puha ágyban feküdni, hogy testét el ne kényeztesse, de környezetétől ezt nem kívánta meg. Képein Krisztus Urunk koldusköpenyben megjelenik neki. Ünnepe nov. 11. *Védőszentjeik* még: szt. Julianus Hospitator, szt. Ábrahám, Három királyok, szt. Márta, Keresztelő szt. János.

Szatócsok védője: szt. *Mihály* főangyal. Az Anyaszentegyház fővédőjét a szatócsok is patrónusuknak választották, mint a más-világban e földi élet jó és rossz cselekedeteiért *lelküket mérlegeli*. Gyakran mérleggel is ábrázolják. Ünnepe szept. 29. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, szt. Kozma és Dámján, szt. Jakab.

Száműzöttek védőszentje: szt. *József*, mivel a kisded Jézussal és Szűz Anyával az egyiptomi száműzetés hosszú újtát megtette. Képei a Szent Család Egyiptomba való menekülését ábrázolják. Ünnepe márc. 19.

Szárazság idején szt. *Genovéva* szűz († 512) pártfogását kérík. Franciaországnak ez a nagy szentje szárazság alkalmával többször áldásos esőt esdett le az égből. Ábrázolása: egy vak nőt gyógyít meg a nanterrei kútból merített vízzel. Ünnepe jan. 3. *Segítőszentek* még: szt. Medárd, szt. Benno, szt. Flórián, Klimakus szt. János, szt. Illés.

Szegények védőszentje: *Assziszi szt. Ferenc* hitvalló († 1226). Gazdagságtól megválva a szent szegénységet vállalta. Képein a stigmatizált szent a szegényeknek kenyeret oszt. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjeik* még: Páduai szt. Antal, szt. Lucia.

Szegkovácsok védőszentje: szt. *Ilona* özvegy († 326). Nagy Konstantin anyja különös gondot fordított az isteni Megváltó szenvedési helyének

megszentelésére. Krisztus Urunk keresztjét és szegeit egy kiszáradt víztartó medencében megtalálta, ezért a szegkovácsok védője lett. Képein e jámbor császárné áhítatos szemmel néz az ég felé; baljában a Megváltó kis keresztje; hátterben a Golgota látható. Ünnepe aug. 18. *Védőszentjük* még: szt. Apollinár.

Szembetegek védőszentje: szt. *Lucia szűz*, vérstanú (†303). Szirakuza védőszentje a házasélet helyett a szünességet választotta. Az az ifjú, aki Lucia kezét szerette volna elnyerni, bosszúból kereszteny hitéért bevádolta a pogány császárnál, aki szemét kiszúratta, torkát pedig kettévágatta. Képein egyik kezében szemeit egy tányérban tartja, a másikban pedig azt a tűt, mellyel mártírhalált halt. Ünnepe dec. 13.

Szemináriumok védőszentje: *Boromei szt. Károly* püspök, hitvalló († 1584). Nemcsak Milano városának, hanem az egész kereszteny világnak nagy szentje; legfőbb gondját a fiatal papoknak Krisztus szíve szerint való nevelésére fordította. Ő volt az első, aki *papnevelő intézeteket* létesített. Képein bíborosi ornátusban áhítattal néz a jobbjában tartott feszületre. Ünnepe nov. 4.

Szent Vince Társaság védőszentje: *Páli szt. Vince*. A magyar alakulás 1861-ben történt. Célja az irgalmaszág minden nemének gyakorlása; a szegény vagy szemérmes családok támogatása. Ünnepe júl. 19.

Szervitarend védőszentje és alapítója hét remete: szt. *Bonfilius*, szt. *Bonajuncta*, szt. *Amadé*, szt. *Manettus*, szt. *Sosteneus*, szt. *Hugó*, szt. *Elek* 1233-ban. Hazánkban 1690-ben telepedtek le. Hivatásuk a Boldogságos Szűz Mária tiszteletének terjesztése a *lelkipásztorkodás* keretében. Ünnepük febr. 12.

Szervita Nővérek (apácák) védője a *Boldogságos Szűz*. Alapította: P. Marchi M. Cyrill 1922. Hazánkban 1922 óta működnek. A kongregáció célja: Szűz Anya tiszteletének terjesztésén kívül a züllés veszélyének kitett fiatalkorú leányok nevelése és tanítása. Ünnepük febr. 12. (Szervitarend hét alapítójának napja.)

Szédülésben, szélhűdésben szenvedők pártfogója: szt. *Klotild* özvegy, hitvalló (†545). A legenda szerint férje halála után Toursban egy *szélhűdéses beteget* a helyi forrásvízben megmosdatott, mire az visszanyerte egészségét. Mártírkoronás fővel ábrázolják, amint a Szent Szűz karján levő Jézusra tekint. Ünnepe jún. 3. *Segítőszentek* még: Avellinói szt. András, szt. Farkas.

Szénégetők, szénbányák védőszentje: szt. *Tibold* remete († 1066). Grófi család sarja. Ájtatos lelkülete a magányt kereste. Barátjával a pettingeni erdő elhagyott kunyhójában *szénégetéssel* kereste meg kenyérét. Élete végén zárdába vonult. Képein az erdei kápolna előtt imádkozik. Ünnepe júl. 1. *Védőszentjeik* még: szt. Lőrinc, szt. Sándor, szt. Lajos, szt. Lénárd,

Szíjgyártók védőszentje: *Keresztelő szt. János* vértanú († 30 körül). A Messiás eljövetelét hirdette a pusztában. Öltözete teveszőrből volt; íábán sarut, ágyéka körül *bőrövet* viselt. Legismertebb ábrázolása: Jézust a Jordán vizében megkereszteli. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Eligius, szt. Crispin, szt. György, szt. Lucia, szt. Pál.

Színművészek védőszentje: szt. *Geláz* vértanú (†297). Föníciai színész korában kezdetben gúnyolta a keresztyéket, később az isteni kegyelem annyira áthatotta, hogy keresztennyé lett, sőt hitéért vértanúhalált halt. Mártírkoronás képének háttérében színpad látható. Ünnepe febr. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Pelágia (színésznő volt), szt. Vitus, szt. Ardalion.

Szitakészítők védőszentje: szt. *Borbála* szűz, vértanú (†306). Marcián, a pogány római helytartó, mikor már semmiképen sem tudta Borbálat a keresztyén hittől eltéríteni, megvesszőztette, véresre verette, vérző sebeit pedig *durva lószöringgel* dörzsöltette. Ezután börtönbe vettette. Ott mennyei fény közepette megjelent neki az Úr Jézus és ujja érintésével sebeit meggyógyította. Ez utóbbi jelenet képein is látható. Ünnepe dec. 4.

Szobafestők és mázolok védőszentje: szt. *Lukács* apostol, evangéliista († 70 körül). Gazdag és előkelő szülei nemcsak az orvosi pályára képesítet-

ték, hanem a képzőművészeti iránt megnyilvánult hajlamát is fejlesztették. *Művei* közül a legenda szerint kettő maradt reánk (a censtochovai és a római Sancta Maria Maggiore *madonna*). Képein írótábla és íróvessző látható; háttérben tulok és festő eszközök. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjeik* még: szt. Simon apostol, szt. Kristóf, Assziszi szt. Ferenc.

Szociális Missziótársulat védőszentje: szt. *Benedek* apát, hitvalló († 543). Működési köre: liturgikus apostolság, szociális munkásság és katolikus nőmozgalom. Ünnepe márc. 21.

Szociális Testvérek Társasága védőszentje: szt. *Benedek* apát. Ünnepe márc. 21. A Társaság foglalkozása a gyermek-, nő- és családvédelem.

Szobrászok védőszentje: szt. *Lukács* apostol, evangélista († 70 körül). Hivatására nézve orvos. Széleskörű műveltségével a *képzőművészettel* (szobrászatnak) is pártfogója. Mivel evangéliumát Zakariás áldozatával kezdi, ezért *tulok mellett* ábrázolják. Ünnepe okt. 18. *Védőszentjeik* még: szt. Borbála, szt. János evang. Páduai szt. Antal, szt. Márton.

Szolgák védőszentje: szt. *Guidó* hitvalló († 1012). Belgiumban ma is tisztelik nemcsak azért, mert az Eucharisztia imádásában fáradhatatlan volt, hanem azért is, mert az »örök Bíró« házát gondosan őrizte és példás rendben tartotta.

Zarándokruhában ábrázolják; a háttérben nyitott templomajtó látható. Ünnepe szept. 12. *Védőszentjeik* még: szt. Ivó, szt. Anna, szt. Marcell.

Szolgálók védőszentje: szt. *Zita* szűz († 1278). Jámbor életét egy gazdag olasz családnál, mint *szolgálóleány* töltötte. Életéhez számos csoda fűződik. Képein egy kútnál álló szolgálóleány korsóval látható. Ünnepe ápr. 20. *Védőszentjeik* még: szt. Márta, szt. Anna, szt. Krisztina, szt. Blandina, szt. Notburga, szt. Szerafin.

Szónokok védőszentje: *Alexandriai* szt. *Katalin* szűz és vértanú († 307). Nagy tudása és ékesesszólása 50 pogány bölccsel szemben megvédte a keresztény hit igazságait. Képein a pogány bölcsékkel vitatkozik. Ünnepe nov. 25. *Védőszentjük* még: szt. Ivó.

Szőlőhegyek (szőlőskertek) védőszentje: szt., *Oraffn* pápa, vértanú († 230). A keresztények üldözésekor mártírhalált szenvedett. *Szőlőfürittel* ábrázolják, mert régi megfigyelés szerint május végén (25.), Orbán-nap körül szokott az utolsó tavaszi fagy jönni, mely a legveszedelmesebb a virágzásban levő szőlőkre. Ünnepe máj. 25. *Védőszentek* még: szt. Vince, Keresztelő szt. János, szt. Antónia, szt. Donát a budai hegyvidéken.

Szőlőművesek védőszentje: szt. *Vince* vértanú († 904). A jámbor spanyol szerpapot a Dioklecián-

féle keresztyényüldözés nem tudta hitében meg-ingatni. Először a *szőlőművesek* kapájával ütle-gelték, aztán cserépdarabokkal megrakott bőr-tönbe zárták, majd tüzes rostélyra fektették. Ünnepe jan. 22. *Védőszentjeik* még: szt. Márton, szt. Orbán, Ker. szt. János, szt. Miklós, szt. Antonin, szt. Donát (Buda vidékén).

Szőnyegszövők, szőnyeggyárak, szőnyegkereske-dök védőszentje: szt. Pál apostol (\dagger 67). Szt. Pál apostol sátorponyvakészítő, *szövőmester* volt. Ünnepe jún. 30.

Szűcsök védőszentje: *Keresztelő* szt. János vér-tanú (\dagger 30 körül). A Messiás eljövetelét hirdette a pusztában. Öltözete *teveszőrből* volt; lábán sarut, ágyéka körül *bőrövet* viselt. így ábrázolják. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: Napkeleti bölcsék, szt. Hubert, Szt. Borbála.

Szülésznők, bábák védőszentje: szt. Kozma és Dámján vértanúk (\dagger 303). Mint orvosok, számos esetben segítségére voltak a *nehezen szülő anyáknak*. Hitükért a Dioklecián-féle keresztyén-üldözéskor vértanúhalált szenvedtek. Ereklyéik 1649 óta Münchenben láthatók. Képeiken egyik áll, másik ül a beteg mellett, a háttérben az orvosi tégelyek. Ünnepük szept. 27. *Védőszentjeik* még: szt. Emerencia, szt. Anna.

Szülő nők védőszentje: szt. Lénárd hitvalló (\dagger 560). Nemesi frank család sarja. Kolostori

szent életét számos csoda kísérte. Az aquitániai herceg *állapotos feleségét* és beteg gyermekét Lénárd imádsága mentette meg a biztos haláltól. Képein: a Szent Szűz apáti botot nyújt feléje, a háttérben pedig egy szétszakadt lánc látható. Ünnepe nov. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Dezső, szt. Margit, szt. Anna.

Szüzek védőszentje: *Alexandriai szt. Katalin* szűz, vértanú († 307). Alexandriában Maximinus császár sem ígéretekkel, sem fenyegetéssel, sem kínzatással nem tudta *sziüzességétől* eltéríteni. Képein: fején a szüzek koronája; jobbját esküre emeli, baljában imakönyve látható. Ünnepe nov. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Ágnes, szt. József, szt. Kázmér, szt. Kinga, szt. Imre herceg, szt. Alajos.

Takarékpénztárak védőszentje: *szt. Máté* ap., evang. (†60 körül). Mielőtt Krisztus Urunk tanítványa lett, *vámos* volt és mint ilyen a rómaiak részére vámot és adót szedett. *Erszénnnyel* is ábrázolják. Ünnepe szept. 21. *Védőszentjük* még: szt. Corona († 140).

Takácsok védőszentje: *szt. Pál* apostol, vértanú († 67). Térítő útjában sohasem vetett terhet a hívőkre, hanem saját kezével kereste meg, mint *sátorponyva-takács*, amire neki és társainak szüksége volt. (Kor. I. 9, 19.) Képein néha farkast és bárányt is látunk, vonatkozással előbbi és utóbbi életére. Ünnepe jún. 30. *Védőszentjeik* még:

Keresztelő szt. János, szt. Anna, szt. Athanázia, szt. Borbála, szt. Barabás apostol, szt. Balázs, Assziszi szt. Ferenc, szt. János evang., szt. Lucia.

Tanácsnokok védőszentje: szt. Ivó hitvalló († 1303). Híres francia jogtudós. Papi pályáján az özvegyek, árvák és szegények ügyeinek vizsgálóbírója. Erős ítéloképességéért minden súlyosabb ügyben kikérték tanácsát. Háza a szegények «vendégfogadója» volt. Képein íróasztala mellett a kesergőket vigasztalja. Ünnepe máj. 19.

Tanárok, tanítók védőszentje: Nagy szt. Gergely pápa, egyházdoktor († 604). «Isten szolgáinak szolgája» nagy tudással és széles látókörrel tanította és kormányozta az Egyházat. Újjászervezte az istentiszteletet; megjavította az egyházi éneket. Hűséges diakónusa (Péter) sokszor láttá a Szentlelket galamb képében vállán nyugodni és fülébe búgni a magvas gondolatokat. Ez utóbbi jelenet gyakran látható képein is. Ünnepe márc. 12. *Védőszentjeik* még: szt. Jeromos, Alexandriai szt. Katalin, szt. Orsolya, szt. Kasszián.

Tanulóifjúság védőszentje: Kosztka szt. Sániszló hitvalló († 1568). Példaképe az angyali tisztaságnak, alázatosságnak, szolgálatkészségeknek és az ernyedetlen szorgalomnak. Szt. Alajossal egyidőben jutott a szentek közé. Ábrázolása: térdenállva imádkozik a Szent Szűz előtt, mellette az ártatlanság lilioma. Ünnepe nov. 13.

Védőszentjeik még: szt. Alajos, Aquinói szt. Tamás, szt. Jeromos, Kalazanci szt. József, Pirrotti szt. Pompilius, szt. Imre herceg, szt. Ambrus, szt. Miklós, Alex. szt. Katalin.

Tapétázók védőszentje: *Assziszi szt. Ferenc* hitvalló († 1226). Vándorlása alatt egy alkalommal álmában *díszes* palotában járt, amelynek minden fala és zuga tele volt kereszttelű posztóruhával, és ezeket a szavakat hallotta: «Eredj Ferenc, állítsd helyre az én házamat». Ferenc álma teljesült. Assziszben díszes templom őrzi szent emlékét. Képein Ferences ruhában, a stigmákkal ábrázolják, a háttérben az *assziszi* templom látható. Ünnepe okt. 4. *Védőszentjük* még: szt. Lajos király.

Táncosok, tánctanítók védőszentje: *szt. Vitus* védőszentje († 305). Dioklecián császár hallott az istenfélő Vitus csodatetteiről. Ezért magához hívatta, hogy gyógyítsa meg ideges *rágatódzásban* (vitustánc) szenvedő fiát. Vitus a fiút meggyógyította, de amikor Dioklécián arra akarta kényszeríteni, hogy keresztény hitét tagadja meg, Vitus inkább a védőszentje előtt választotta. Képein egy jámbor gyermeknek az angyal muzsikál. Ünnepe jún. 15.

Tejmajorosok védőszentje: *szt. Vendel* apát, hitvalló († 617 körül). Skót királyi családból származott; a királyi udvart zarándokélettel cserélte fel. Tier városában egy gazdának

teheneit őrizte. Tovább vándorolva Toley városába jutott, a bencés kolostorba nyert felvételt, majd ennek apátja lett. Képein nyája közt látjuk. Ünnepe okt. 20.

Temetők és temetkezési egyesületek védőszentje: *arimateai szt. József* hitvalló († I. sz.). Az Úr Jézus holttestét Nikodémus segítségével a keresztfáról levette és a saját részére készített *sírba temette*. Gyakran látható képeken, amint a Megváltót a keresztről leemeli Nikodémussal. Ünnepe márc. 17.

Tengerjáró népek védőszentje: *szt. Eulália* szűz, vértanú (†303). A Dioklecián-féle keresztenyüldözés korában testét vasfogókkal tépték szét. Barcelonában «Mária, a tengeren járók csillaga» nevezetű templomba vitték át ereklyéit. Ezért lett *a tengerjáró népek* védőszentjévé. Képein legtöbbször vértanúságának azt a jelenetét látjuk, amikor a bíró intésére a hőhérok megragadják és egy égő parázzsal telt serpenyőbe dobják. Ünnepe dec. 10. *Védőszentjeik* még: *szt. Kristóf*, *szt. Kelemen*, *szt. Borbála*, *szt. Miklós*, *szt. Leo* érsek.

Testőrök védőszentje: *szt. György* vértanú († 303). E hőslelkű katonában nemcsak *a keresztes lovagok* látták eszményképüket, hanem a *királyi testőrök* is. Képein vitézi öltözetben (sisakkal, pajzzsal) látjuk, jobb lába a tüzet lehellő sárkányt szorítja. Ünnepe ápr. 24. *Védő* még: *szt. Mihály* főangyal.

Téglavetők, téglalégetők védőszentje: szt. *Vince* vértanú († 304). Gazdag spanyol családból származott. Rendíthetetlen keresztény hitéért Dioklecián császár elfogatta, ütlegettette, azután *téglalés cserépdarabokkal* megrakott börtönbe vettette, végül tüzes rostélyon megégettette. Képein is gyakran ez a vértanúi jelenet látható. Ünnepe jan. 22. *Védőszentjük* még: szt. Fiakrius.

Teológusok védőszentje: *Aquinói szt. Tamás* hitvalló († 1274). A domonkosrendnek e nagytudású egyházdoktorát XIII. Leó pápa 1879-ben a katolikus iskolák égi védőjévé tette. Hatalmas *teológiai tudásáért* nyerte el az egyházdoktori címet. Találó ábrázolása, hogy szívén nyugszik a nap, melynek sugarai bevilágítják az egész földet. Ünnepe márc. 7. *Védőszentjeik* még: szt. Pál apostol, szt. János apostol, szt. Ágoston.

Tímárok védőszentje: szt. *Balázs* püspök, vértanú († 316). E királyi házból származó püspököt a köztudatban mint torokbajban segítőt ismerjük, mert egy halszálkától fuldoklót megmentett. Életéhez sok csodás *tett* fűződik. Licinius idejében történt keresztényüldözéskor *bőrét* irtózatos kínzások között vasgerebennel szaggatták le. Mártíromságának ez a jelenete látható képein is. Ünnepe febr. 3. *Védőszentjeik* még: szt. Sebestyén, szt. Márton, szt. Bertalan, Keresztelő szt. János, szt. Simon apostol, szt. Krispin, szt. Tibold, Alex. szt. Katalin, szt. István, szt. László, szt. Imre.

Tisztalelkűség védőszentje: *Aquinói szt. Tamás* hitvalló († 1274). Családja nem akarta, hogy szerzetessé legyen, s ezért tisztaságában akarta megingatni. A szent azonban minden kísértésen diadalmaskodott, s így lett nagy tudása mellett a tisztalelkűség védőszentje is. Képein ez az angyali doktor (tanító) a tiszta élet jelképét: a liliomot tartja kezében. Ünnepe márc. 7. Védőszentjei még: szt. Alajos, Kis szt. Teréz, szt. Imre herceg, Kosztka szt. Szaniszló.

Tisztítótűben szenvedők pártfogója: szt. *Hugó apát* († 1194). A legenda szerint meghalt társát a *tisztítótűből* megszabadította, s az öröök boldogság részesévé tette. Apáti pásztorbottal ábrázolják; jobbját ráteszi a bűnös vállára; háttérben a menekülő ördög látható. Ünnepe ápr. 1. Segítőszentjeik még: szt. Lőrinc, szt. Antal apát, szt. Ida, szt. Odiló.

Titkárok, tolmácsok védőszentje: szt. *Márk evangéliista, vértanú* († I. sz.) Szent Péternek Rómában *titkára* és *tolmácsa* volt. Az apostolfejedelem beszédeit megörökítette. Képein szt Péter tollbamondja Márknak az Úr tanítását. Ünnepe ápr. 25. Védőszentjük még: szt. Lőrinc diakónus, vértanú.

Titoktartás védőszentje: *Nepomuki szt. János vértanú* († 1383). A buja életű IV. Vencel cseh király kételkedett nejének hűségében és Nepomuki Jánost kényszeríteni akarta a királyné

gyanúsának elárulására. E jámbor udvari pap azonban visszautasította a becstelen kívánság teljesítését, mire a király a Moldva vizébe dobatta. Birétumos képén jobbjának mutatóujját ajkára teszi. Ünnepe máj. 16. *Védőszent* még: Keresztelő szt. János.

Torokfájás ellen szt. Balázs püspök, vértanú († 316) pártfogását kérik. Számtalan *torokbajban* szenvedő gyermeket meggyógyított. Egy halszálkától *fulladozót* pedig a szálka eltávolításával a biztos haláltól szabadított meg. Képén keresztbé tett két gyertyát áldólag tart a gyermek álla elé. Ünnepe febr. 3. *Védőszentek* még: Nagy szt. Gergely, szt. Lucia, szt. Rémig.

Tudósok, tudomány védőszentje: Nagy szt Gergely pápa, egyháztanító († 604). E nagy nyugati egyházyatának és doktornak éles esze, erős megfigyelőtehetsége *hatalmas jogtudással* párosult. Kiváló szónoki képességével mindenkit meggyőzött abban, hogy a művészletek fejlesztése és főiskolák létesítése jelentősen fellendíti a keresztény kultúrát. Képén jobb füle mellett egy lebegő fehér galamb látható. Ünnepe márc. 12. *Védőszentjei* még: szt. Ambrus, szt. Ágoston, szt. Jeromos, Aqu. szt. Tamás.

Turisták védőszentje: Hegyi szt. Bernát hitvalló († 1008). Az Alpeseket járó utasok védelmére ez a jámboréletű kanonok a róla elnevezett szt. Bernát-hágón két *menedékházat* épített. Több

veszedelmes helyzetben levő *turistát* megmentett. Képén a gonosz szellemet megkötözve látjuk. Háttérben az alpesi menedékház a bernáthegyi kutyákkal. Ünnepe jún. 16. *Védőszentjeik* még: szt. Kristóf, szt. Petronella.

Tutajosok védőszentje: szt. Miklós püspök, hitvalló (†345). Szentföldi útjában irtózatos vihar lepte meg *hajóját*, de e jámbor püspöknek ájtatos imádsága minden veszedelmet elhárított, s így hajója szerencsésen kiköthetett Palesztina partjain. Képét a tutajok orrán ma is gyakran láthatjuk. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Kelemen, Nepomuki szt. János.

1 *Tüdőgyulladás* ellen: *Pirrotti* szt. *Pompilius* hitvalló (11756) pártfogását kéri. A spanyol Tamaris városban (1892-ben) egy *tüdő-* és *mellhártyagyulladásos* gyógyíthatatlan beteg a szentéletű *Pompilius* piarista ereklyéinek érintésétől visszanyerte egészségét. A vatikáni képtárban e jelenet megörökítve látható. Ünnepe júl. 15. *Védőszent* még: *Sienai* szt. *Bernardin*.

Tűgyárosok védőszentje: szt. *Ilona* özvegy († 326 körül). Nagy Konstantin anyja; különös gondot fordított az isteni Megváltó szenvédési helyének megszentelésére. Krisztus Urunk keresztjét és szögeit megtalálta, azért a szegkovácsok és *tűgyárosok* védője lett. Képén tekintete boldogságot sugároz, baljában a Megváltó keresztje, háttérben a Golgota látható. Ünnepe aug. 18. *Védőszentjük* még: szt. *Apollinár*.

Tüzérek védőszentje: szt. *Borbála* szűz és vér-tanú († 306). A legenda szerint pogány atyja e szép és eszes leányt, hogy keresztennyé ne legyen, egy váratoronyba záratta, melyet még *ostromgépekkel* sem lehetett megközelíteni. Borbá-lát azonban csodálatos módon egy angyal ki-szabadította. Ezután megkeresztelkedett, mire atyja súlyos kínzások között vetett véget szűz-tiszta életének. Liliomos képének hátterében magas torony látható. Ünnepe dec. 4. *Védő-szentjeik* még: szt. Eligius, szt. Márton, szt. György.

Tűzoltók védőszentje: szt. *Flórián* vér-tanú (|304). A Dioklecián-féle keresztenyüldözéskor vér-tanúhalált szenvedett e hős katona, aki életében vizes vedrével egy égő házat megmentett. Képein ez a jelenet gyakran látható. Ünnepe máj. 4. *Védőszentek* még: szt. Miklós, szt. Lőrinc, szt. Antal apát, szt. *Borbála*, szt. Mamertus.

Újságírók védőszentje: Szalézi szt. Ferenc genfi püspök, hitvalló († 1622). Szavojai vallá-sos szülők gyermeke. Sok ismeretet gyűjtött, pap, később püspök lett. Filotheáján kívül «Levelei» ismeretesek. Írása közben gyakran égi segítségért esede-zett. Püspöki ornátusban író-asztalánál, Filotheáján dolgozva ábrázolják, mellette nagy csomag kézirat látható. Ünnepe jan. 29. *Védőszentjeik* még: szt. Pál apostol, Aquinói szt. Tamás.

Újságkikhordók védője: szt. *Gábor* főangyal, aki a Boldogságos Szűznek *jelentette*, hogy az isteni Kisdednek anyja lesz. Kifejező szárnyas szobra a budapesti millenáris emlékmű tetejét ékesíti; jobbjában magasra tartja a kettős kereszttet; baljában a szt. korona látható. Ünnepe márc. 24.

Uszálý hajósok (sleppesek) védőszentje: *Nepomuki* szt. *János* vértanú († 1383). Hajósoknak, tutajozóknak, *uszálýhajósoknak* védőjévé avatta a gyónási titokért szenvédett vértanúsága, mikor a Moldva vizébe dobták. Képein hídról folyóba zuhanó papot látunk. Ünnepe máj. 16.

Úszók védőszentje: szt. *Adiutor* hitvalló († 1220). Egy vízbefülöt csodálatosan kimentett az örvényből. Képein egy fuldokló fölé áldólag terjeszti ki kezét. Ünnepe ápr. 30.

Utasok védőszentje: szt. *Gertrúd* szűz, zárdafőnöknő († 659). Jámbor szülök gyermeke volt Belgiumban. Életéhez fűződik egy tengeri *útra induit követségnek* szerencsés megmenekülése a vihartól felkorbácsolt tengeren. Az utasok Gertrudhoz esedeztek, aki elindulásuk előtt megáldotta őket és szerencsén partot értek. Megkapó ábrázolása az imádságába elmerült zárdaszűz; előtte a Megváltó képe; háttérben a tenger hullámain hányódó hajó. Ünnepe márc. 17. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, szt. Jakab apostol, Páduai szt. Antal, Három Királyok, szt. Éliás próféta, szt. Fiakrius, szt. Medárd, szt. József, szt. Rafael főangyal, szt. Elek.

Utcakövezők védőszentje: szt. *István* diakónus első vérstanú († 34 körül). Az Úr Jézus első vérstanuja «telve volt kegyelemmel és erővel és nagy csodákat művelt a nép között» (Apóst. Csel.). Ezért a zsidók üldözték; a főtanács elé állították, s minden törvényes eljárás mellőzésével a városból kihurcolták s *megkövezték*. Képein a zsidók követ dobnak rá. Ünnepe dec. 26. *Védőszentjük* még: szt. Mihály főangyal.

Ügynökök védőszentje: szt. *Márton* püspök, hitvalló († 397). A pogány tribunus fia előtt hamar világossá vált az üdvözülés útja, s *fáradhatatlanul, kényelem nélkül* valósította meg feltett szándékát, hogy Krisztus Urunk nyáját minél népesebbé tegye. Ünnepe nov. 11.

Ügyvédek védőszentje: szt. *Ivó* pap-jogász, hitvalló († 1303). A nagy jogtudományú nantesi pap az egyházmegye vizsgálóbírója volt. A szegények, özvegyek, árvák *ügyeinek védelmében* leleményességét bámulták. Képein szószékét a szegények veszik körül. Életének utolsó éveiben plébánoskodott. Ünnepe máj. 19. *Védőszentjeik* még: szt. Miklós, Aranyszájú szt. János.

Üvegesek, üvegkereskedők védőszentje: szt. *Klára* szűz, hitvalló († 1253), a klarissza-apácák rendjének alapítója. Élethörténetében olvassuk, hogy születése előtt jámbor anyja ezt az égi szózatot hallotta: «*Világosságot szülsz, mely fényt derít az egész világra!*» Képein jámborságot

sugárzó arcára a kezében tartott öröklámpa fényt derít. Ünnepe aug. 12. *Védőszentjeik* még: az apostolok és evangéliisták, szt. Erzsébet, szt. Lucia.

Vadászok védőszentje: szt. *Hubert* püspök, hitvalló († 727). Hollandiában igen sok községet a keresztény hitre tért. Egykor feljegyzés szerint *az erdőben egy szarvas állt vele szemben*, melynek agancsai között fényes kereszt volt látható. Ezt a pogány Pipin gróf is látván, a keresztény hitre tért. Képein is ez a jelenet látható. Ünnepe nov. 3. *Védőszentjeik* még: szt. Euszták, szt. Krisztina, szt. Konrád, szt. Sebestyén, szt. Egidius, szt. Dionysius.

Vagyongondnokok védőszentje: szt. *Lőrinc* diakónus, vértanú († 258). Valérián pogány császár tüzes rostélyra vettette, mert az *egyházi vagyont* nem szolgáltatta ki. Ábrázolásánál vasrostély látható, mint vértanúságának jele. Ünnepe aug. 10. *Védőszentjük* még: szt. Simon.

Vakok védőszentje: szt. *Genovéva* szűz († 512). Vak édesanyját keresztvetéssel megáldott vízzel megmosta, mire anyja *visszanyerte szemevilágát*. Képein is ez a jelenet látható. Ünnepe jan. 3. *Védőszentjeik* még: szt. Lambert, szt. Felicitás, szt. Nola, szt. Klára, szt. Rafael főangyal, szt. Walter, szt. Lőrinc, szt. Walburga.

Vargák védőszentje: *Keresztelő* szt. *János* hitvalló († 30 körül). A Messiás eljövetelének

hirdetésekor a pusztában teveszőrből készült öltözetben, *saruban*, ágyékán *bőrővel* jelent meg; Legismertebb képe Krisztus Jézus megkeresztelese a Jordán vizében. Ünnepe jún. 24. *Védőszentjeik* még: szt. Márton, szt. József, szt. Sebestyén, szt. Bertalan, szt. Simon apostol, Mária Magdolna, szt. Özséb remete.

Varrónők, vasalónők védőszentje: szt. *Anna*, a Boldogságos Szűz anyja († I. sz.). Mind a háziasszonyoknak, mind a háztartásban foglalatoskodóknak védője, mert életét *szorgos házimunkában* (fonás, kötés, varrás) töltötte. így is ábrázolják. Ünnepe júl. 26. *Védőszentjeik* még: szt. Klára, szt. Veronika, szt. Lucia.

Vasgyárak, vaskereskedők védőszentje: szt. *Sebestyén* vértanú († 298). E rendíthatetlen katona bátran megvallotta hitét a Dioklécián-féle keresztyényüldözéskor, ezért elfogták, oszlophoz kötözve nyilakkal lövöldözték, *vasvesszőkkel* ütlegelték, míg ki nem adta Megváltójához hű lelkét. Képein oszlophoz kötött, nyilakkal sebzett alakját láthatjuk. Ünnepe jan. 20.

Vámosok védőszentje: szt. *Máté* apostol, evangéliista († 60 körül). Mielőtt Krisztus Urunk tanítványa lett, *vámos* volt a rómaiaknál. Erzénnnyel is ábrázolják. Ünnepe szept. 21.

Várak védőszentje: szt. *Borbála* szűz és vétanúit (306). A legenda szerint e buzgó leányt

pogány atya egy erős váratoronyba záratta, hogy kereszttényé ne legyen. Borbálát azonban az angyal csodálatos módon kiszabadította, aztán megkeresztelekedett, amiért atya szörnyű kínások között vetett véget szűztiszta életének. Vértanú koronával és kehellyel ábrázolják, a hátterben egy kis váratorony látható. Ünnepe dec. 4. *Védőszentjeik* még: Keresztelő szt. János, szt. Eligius.

Vendéglők, fogadók védőszentje: IX. v. szt. Lajos királyi hitvalló († 1270). Krisztus Urunk hih katonája, — mint a francia nép nevezte, — a szentföldre kereszteshadjáratot vezetett. Útközben egy *vendéglősnél* hagyta az *elfogyasztott ételért* kettétörött gyűrűjének felét. Visszatértekor tartozásának kiegyenlítésével ugyanott hagyta a másik felét is. Kereszttel ábrázolják a szentföldre induló hadak élén. Ünnepe aug. 25. *Védőszentjeik* még: szt. Ábrahám, szt. Julián Hospitator, szt. Lőrinc, szt. Márta, Keresztelő szt. János.

Vésnökök védőszentje: szt. *Eligius* püspök hitvalló († 659). Kezdetben jámbor kézműves, aztán *állami pénzverő*, később pap, majd püspök lett. Képein püspöki ornátusban látható. Jobbjával magához szorítja a püspökbötöt, baljában két kalapácsot tart. Háttérben az állami pénzverő látható. Ünnepe dec. 1. *Védőszentjeik* még: szt. János evangélista, szt. Simon és szt. Júdás Tádé, szt. Caelesztin.

Virágárusok, virágkereskeáők védőszentje: szt. Dorottya szűz vérstanú († 288). A Dioklecián-féle keresztényüldözéskor ez az erényes szűz egyedül mennyei Jegyeséhez vonzódott. A legenda szerint, mikor a véppad felé haladt, pogány üldözője gúnyosan azt kiáltotta feléje, hogy a *paradicsomkertből almát és rózsát* küldjön neki. Dorottya küldetett üldözöjének egy kosár rózsát, mire e pogány a keresztény hitre tért. Képein egy kosár rózsát tart kezében pálmaággal. Ünnepe febr. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Genovéva, szt. Borbála, szt. Anna, szt. Lőrinc.

Vitorlázók védőszentje: szt. Miklós püspök, hitvalló († 350 körül). A tengerjáró, vitorlázó nép előtt ismeretes az a jámbor legenda, hogy a veszedelembe került hajósok, vitorlázók csodás módon megmenekedtek szt. Miklós pártfogásával. Ünnepe dec. 6. *Védőszentjük* még: Gonz. szt. Péter, szt. Péter apostol.

Vízművek, vízvezetékek védőszentje: szt. Lénárd hitvalló († 560). Franciaországi kolostorfőnök. Fiatal korában messziről hordta a zárdába a vizet. Útközben égi intésre botját a földbe szúrta és ott azonnal víz fakadt. Szenttéavatása óta a kutak és vízművek védője. Képein térdenállva a Megváltó képe előtt imádkozik; háttérben látható a kút, melyből vizet merítnek. Ünnepe nov. 6.

Zarándokok védőszentjei: *Napkeleti Bölcsek* (Gáspár, Menyhért, Boldizsár), akik messze föld-

ről *zarándokoltak* Bethlehembe, hogy a született kisded Jézus jászola előtt imádatos lélekkel hódoljanak. Képeiken e hódolat látható a betlehemi Kisded előtt. Ünnepük jan. 6. *Védőszentjeik* még: szt. Rafael főangyal, szt. Brigitta, Páli szt. Ferenc, szt. Elek, szt. Rókus.

Zenészek védőszentje: szt. *Cecília* szűz, vér-tanú († 230). A legenda szerint Rafael főangyal figyelte, amikor a szűz az orgonán játszott és *saját szerzeményű darabjait énekelte*. így ábrázol-ják is. Ünnepe nov. 22. *Védőszentjeik* még: IX. szt. Leó pápa, Nagy szt. Gergely pápa, szt. Balázs, szt. Benedek, szt. Dávid, szt. Dunktán, szt. Odó.

Zsákolok védőszentje: szt. *Kristóf* vér-tanú († 250). minden tehernek, tehát a *zsákhor-dásnak* is megkönnyítője. Képein a gyermek Jézust a megáradt folyón vállán viszi át. Ünnepe jan. 25.